

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio I. De Substantia, & quasi substantialibus Angelorum Prædicatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

TRACTATUS I.

De Angelis secundum se.

Questiones de Angelis, sunt Appendix prime Partis, in qua sub finem tractat S. Thomas de Deo prius Creatore, incipitque discurrere de Creatione, duratione, desuione creaturarum, de causa materiali, &c. Tum primum in quest. 60. incipit tractare de Angelis. Sed quia priores illæ questiones sunt Philosophicæ, uenimus nos examinandis Difficultatibus de Angelis, tanquam de nobilissimis creaturarum spiritibus. Sit

DISPUTATIO I.

De Substantia, & quasi substancialibus Angelorum Prædicatis.

Dhoc punctione; Quid nominis Angelus? Ita discurrat Arriaga h̄c Disp. i. n. i. Angelorum nomine intelligimus quædam Entia nostris sensibus aliena, à Deo distincta & producta; hoc solum in communi supponendo: nam magis in particulari, An illa sint incorporata; An Intellectiva? Disputatio disquireret.

Ceterum hoc Doctrina

NON SATIS FACIT: Nam nomine Angelorum non veniunt animæ separatae, & tamen illæ sentientia à nostris sensibus aliena, à Deo distincta, & producta. Item non veniunt nomine Angelorum accidentia spiritualia, quale est gratia habitualis, lumen gloriae, &c. quæ tamen entia sunt à Deo distincta, producta, à sensibus aliena. Quod autem dicit non venire nomine Angelie g. Ens Intellectivum, eò quod supponetur tunc id quod maximè discutiendum est, id non convincit: nam cum disputamus contra Atheos, nomine Dei, dicimus id venire, quod est summum & perfectissimum Ens, & tamen id in Controversia versatur. Licitum itaque erit pro explicatione quid hominis, id ipsum adferre, quod insuper prolaturus es, quando non adhuc alia prædicata explicativa illius nominis.

Potius itaque nomine Angelorum venit hoc quod Philosophi appellantur Intelligentias superiores homine, inferiores Deo, id est Substantias completas, spirituales, creatas.

*Dixi Substantias: ad distinctionem ab accidentibus. Completas, ad distinctionem ab animabus. Spirituales ad condistinctionem à materialibus. Creatas, ad condistinctionem à Deo. Quanquam si, quid nominis Angelus primitivè significet queratur? significat idem quod missus, quo fundamento dicit Gregor. hom. 34. in Evang. *Nomen hoc esse officii, non naturæ. Hoc posito. Sit**

QUÆSTIO I.

De Existentia Angelorum.

Quin negarint Angelos recenset Bagot. tom. 2. disp. i. c. i. Eos de facto existere est de Fide. Ratio. Tum quia Ps. 103. v. 4. dicitur. *Qui facis Angelos tuos Spiritus.* Qui locus non facit hunc sensum: quod Spiritibus utatur Deus admittendum & nuntiandum, sed ly facit supponit pro creat, producit, ut colligitur ex Græco. Unde etiam S. Paulus ad Hebr. i. v. 7. accepitly facit pro creat: Unde illud facere opponit generationi VERBI. Tum, quia in Script. multa tribuuntur Intelligentiis, quæ supponunt existentiam. Ut Matth. 18. *Videre faciem Patris.* Et 2. Petri 2. dicitur: *Deus Angelis peccatis non pepercisse.* Difficultas in hoc est: An hæc existentia, naturali ratione, demonstretur? quod hic expendendum venit.

PRIMA DEMONSTRATIO est, quæ solet desumti ex 12. Metaph. meminitque illius Rai-

a 3 naudus

R. P.
MLOD
TOWSKI
m. A. Z.
VI

naudus Theol. Natur. dist. 3. n. 3. Omne quod moveretur aut motum à se habet, aut aliunde, sed omne quod motum à se habet, est insensibile ut anima; quod aliunde, sensibile, ut corpus: quia autem Sol, Luna, Stellæ moverentur, debent ministerio Angelorum moveri: à quo enim alio?

RESPONDE TUR. Hoc argumentum non esse Demonstrationem: quia ut ex aliquo effectu bene colligatur aliqua causa determinata, debet esse talis connexio inter effectum & causam, ut impossibile sit illum effectum ab alia causa pendere, vel saltem pendere connaturaliter; & ita ex possibiliitate omnium omnino creaturarum, recte infertur Dei existentia: quia impossibile est totam illam collectionem ab alio penderet, quā ab increato. Ex luce etiam colligimus Solem: quia naturaliter lux pendet à Sole; jam autem motus cœlorum nullam talem connexionem dicit cum intelligentiis: nam in primis non implicat, ut Deus immediatè per se solum hunc motum efficiat; non implicat item hunc motum perfici per virtutem aliquam impressam quæ sit distincta specie à nostrate; nam nostras non habet aequalitatem. Motus autem contrarios possemus salvare, per determinatā qualitatem ad motum contrarium. Deinde non agnoverunt Philosophi impossibilitatem motus perpetui artificialis, cur ergo id non faceret supremus artifex Deus? & si sphæras alias vidiimus, quarum motus per multis omnino annos volvit, una in ordine repositione; cur perfectius quid in cœlorū motu non imaginabimur? Denique nonne hic motus posset causari à substantiis spiritualibus incompletis h. e. animabus, quas non implicabat contradictionem ab initio mundi poni. Addo, in ipsa propositione argumenti, aliquid esse difficile: nam quod dicit, omne quod motum à se habet, est insensibile, ut anima, est falsum: quia etiam sensibilis anima datur, & tamen habet motum à se; Si autem dicas, ut communius dicitur, omne quod motum habet à se est sensibile ut anima, falsum etiam erit: nam ipse Angelus, Deus, anima nostra non sunt quid sensibile, & tamen habent motum à se.

Eundem medium terminum sicaliter proponit Bagot. cit. n. 10. Cœlum non potest motum habere ab interiori; Ergo ab aliquo motore distincto; hic autem non est aliud nisi intelligentia. Ant. prob. Tum, quia corpus quod per se immediatè moveretur vivens est: & sicut planta quā talis, non potest sentire; ita nec se movere id potest ab interiori, quod vivens non est; cœli autem non vivunt. Tum quia, si corpus non organicum se movet, in eo non est pars alia movens primò, & alia primò mota, sed totum se per se primò movet, atque ita longè nobilis erit in ratione moventis, quā sit vivens: quia ipsum animal movet unam suam partem per alteram partem: dicere autem corpus aliquod non vivens

esse nobilis motivum, motu locali præ vivente, repugnat, & est contrarium Philosophorum sensui, præcipue cùm Arist. l. 1. de Anima c. 6. ex omnium Philosophorum sensu dicat, animam esse unicum principium motus.

RESPONDE TUR. Hoc quod est moveri, duplamente accipitur. 1. Moveri à principio intrinsecō totum illud in ratione totius substantialiter complete: tale moveri, est virale & indebitum cœlis. Aliud est moveri ab intrinsecō, ratione alicujus superadditi ipsi toti, jam constituto; quamvis illud superadditū sit unitum intrinsecè, & tale superadditum non arguit vitalitatem, convenireq; poterit illi qualitati impressæ, quā mediā concessimus posse moveri cœlos. Quod attinet ad secundam probationem Antecedentis; Illa multū probat: quia de facto aliqui sphæræ à nobis imprimitur motus, tunc quāro: Anilic sit pars alia primò movens, & alia primò mota, vel non sit? Si non est, movebitur sphaera motu perfectiori, quā animal: Si autem est. Ergo motus ille non primò convenienter toti sphæræ, adeoq; non est sphæricus. Quando autē arguens ulterius subsumit; Talis motus principium non posse esse nisi intelligentia, id negat, cur enim non poterunt esse anima separata?

INSTANT Idem. Cūm probatum sit, spiritus creatos esse possibles, & aliqua opera illos exigere ut causas connaturales, si quis eos neget existere, negare poterit solem existere: quia lucis ista sine ullo creaturæ ministerio à solo Deo pendere posset. Constat etiam Deum se solonon facere, quod per creaturas facere potest.

RESPONDE TUR. Non probari quod sint aliqua opera, quæ connaturaliter nonnisi Angelos exigant tanquam causas, sed ad summum probatur quod motus cœlorum exigat causam intelligentem, qualis poterit esse Deus, vel anima separata. Quod adfertur de Sole non convincit: Quia quando videmus posito aliquo ponit aliud, non posito non ponit, & est proportio hujus ad illud, in ratione dependentiæ, bene inferimus, hoc quidem effectum, illud autem esse causam, & quia id habetur in luce respectu Solis, bene inferimus solem esse causam; lucem autem effectum; quem ipsum solem, cūm sensu percipiamus, immerito negaremus existentiam illius. Sed motus cœlorum, non est major connexioni cum Angelis, quā cum Deo, animabus separatis &c. politisque Angelis, non hoc ipso ponitur motus cœlestis &c. idèò non habemus fundamentum inferendi ex motu cœlorum, Angelorum existentiam. Quod autem asseritur, Deum non facere per se, quod facere potest per causas secundas: ad hoc recte responderet Arriaga d. i. n. 2. quia scil. de hoc est difficultas: An detur de facto talis causa secunda, à qua de facto, fiat ille motus? vel ad maximum verum est axioma de causa secunda habente specialem proportionem cum illo effectu; non habet au-

tem

Disputatio I.

7

tem talem proportionem Angelus cum illo
motu, ut excludat Deum, animas, à tali ratione
cause.

INSTAT 2. idem. Artificialis motus est à
principio intelligente, at per Arist. omnis mo-
tus artificialis pro principio causæ habet circu-
lum; omnis autem hujusmodi motus fit per
vectem; vectis spectat ad libram; quæ verò cir-
calibam fūnt, referuntur ad circulum, nisi er-
go confundere velis motum artificialem cum
naturali, necesse est, ut nullum omnino circula-
rem motum, quām merè artificiale, & à prin-
cipio intellectivo productum agnoscas.

RESPONDE TUR. Bene dici potest, eis hunc
motum & à principio intellectivo mediata, ra-
tione scil. talis & talis qualitatis impressa pro-
ducta Deo. Deinde quamvis de facto motus
circularis fit motus artificialis, cur implicabit
de possibili qualitas impressa, determinata ad
motum nonnisi circularem, & aequaliter præ-
fundum?

INSTAT 3. Nulla facultas nisi intellectiva
per Arist. in c. i. quæst. mechan. est primò con-
triorum effectuum productiva: Solus enim
intellectus, utrumque complectens, potest con-
cum cognitionem dirigere; at in motu circu-
lari, mirum in modum reperiuntur contrarie-
tates motuura, eodem enim & unico motu cor-
poris continui, dum una pars antrorsum fertur,
altera retro fertur, idem motus circa axes tar-
dissimus, in extima parte sphærae velocissimus
est, nec locum totalem mutans, dum movetur
quicquid videtur.

RESPONDE TUR. Transeat quod motum
circularem non possit dirigere nisi natura intel-
lectualis, cur eum non diriget anima separata?
Deinde argum. multum probat; probat enim
non esse possibilem qualitatem impressam gyro-
ram sphærae; hæc enim qualitas deberet fa-
cere motus duos contrarios, ut vult Objectio,
cum illos facere non possit, ut assumitur. Pro-
bat etiam non posse dari motum rectum, nisi à
facultate intellectiva: Quia hic semper si sit
sunt habet rationem acclivis & declivis, an-
trorsum & retrorsum &c.

2. DEMONSTRATIO est petita ab Ener-
gumentis, dum tot idiomaticis loquuntur, tan-
cum robur ostendunt, & loquuntur etiam, fa-
cilius mala, quæ in Deum ut causam princi-
palem referuntur possunt.

RESPONDE TUR. Varietas idiomatici posset
referri in species impressas consimiles eis, quas
habuerunt Apotholi; cum eas Energumenis
posset Deus ex altis consiliis infundere; posset
referri in plures animas subintrantes: Pos-
set referri quod anima separata, videns species
singulare in aliis animabus, similes sibi formet.
Ex Arist. Universaliter enuntiat in problema-
tis s. jo. q. i. talia opera energumenorum posse à
melancholia cauari. Quod attinet ad robur,

cur non posset Deus augere illorum vires? Rur-
sus cur non posset hoc referri in animas Gigantum
subintrantes? Deinde vel sunt animæ ejus-
dem speciei, vel diversæ? Aut saltem majoris
perfectionis substantialis? Pone de possibili a-
lias animas specie vel substantialiter, ut voluit
Scotus distinctas, subintrare, mirandaq; illa fa-
cere. Si autem sunt ejusdem rationis hoc præ-
stabunt in robore, quod præstant anima Gi-
gantum. Quod attinet ad præcisam portatio-
nem ponderum, puto animam non minus posse
portare, quām diabolum aliquem; nam uterq;
est spiritus, nec gravatur corporalibus. Quare
autem illæ animæ separatae, plus facere possint,
si subintrent energumenum, quām potuerint
conjunctoræ? In id principium referri debet,
quia conjunctæ substantialiter, dependent in o-
perando à corpore, hinc robur illarum restrin-
gitur qualitate corporis. Quia verò animæ illæ
subintrantes non unirentur substantialiter, nec
producerent illa opera vitali modo, fit ut non
sit principium restrictivum roboris animarum,
adeoque plū facere poterunt. Opera mala &
diæta energumenorum, quod non possint refer-
ri in Deum: Concedimus interim: Nam si pot-
est Deus habitum vitii & erroris producere, cur
non & causare illa opera? Cūm careant mali-
tiæ, carendo libertate? Sed poterunt illa opera
referri in animas separatas malas, in turbatio-
nem phantasmatum, & humorum, cūm con-
stet in talibus circumstantiis, interdum etiam
probos viros, inceptire.

PROBANT aliqui existentiam Angelorum
ex eo, quod serpens locutus sit Eva; Id autem
non posse referri in aliud, quām in angelum ma-
lum. Sed id non convincit. Fide enim novi-
mus, non demonstramus illam locutionem, hīc
autem agitur de demonstratione. Quid si fe-
cisset id Deus extraordinario concursu consi-
mili ei, quem exhibuit maleficis in Ægypto,
antagonistis Moysis? Quid si retulisset id Eva in
animam sub initium mundi creatam? Quid si
retulisset in animam separatam, præcipue cūm
demonstrareret sibi Eva, non implicare contradic-
tionem mortem, & cum non habuerit demon-
strationem, extra Paradisum nullos esse ho-
mines.

3. DEMONSTRATIO est petita ex comple-
mento universi. Sed de hac alias. Demon-
stratio petita exinde. Quod Deus creavit mun-
dum, ut ea propter laudetur, laude, ex actu com-
prehensivo mundi projecta non convincit. Tum
quia liberum fuit Deo, creato mundo, creare
creaturas intellectuales vel non, & quod crea-
rit, non est argumentum, nisi ab experientia,
quæ, nulla de existentia Angelorum. Tum
quia anima separata potest comprehendere uni-
versum, ut noscitur ex materia de comprehen-
sione. Dicere autem quod anima separata, vix
plus aliquid intelligat, quod non intellexerit

a 4

conjun-

R. P.
MŁOD
TOWSKI
m. A. et Z.

VI

conjuncta, est dictum contra communem persuasionem, nec erit ex eo anima unita in statu violento: Non est enim status violentus, ad quem essentialiter ordinatur anima, ordinatur autem ut uniatur corpori & in corpore elicat operations dependentes à corpore, adeoque impedites comprehensionem universi. Denique cur non sufficit saltem, elevari animam ad istam comprehensionem. Tum quia allata ratio potius est congruentia, nec enim apparet, quod sit demonstratio, ut inquit Aristoteles Propter quid, vel Quia. Vide infra. Quæ solent adferri ad probandum, quod de facto non existant Angeli, non convincunt: Nam quamvis dicatur homo formatus ad imaginem Dei, non sequitur per hoc negari, quod in suo ordine etiam Angeli sint imago Dei. Creatio illorum licet clare non sit in Genesi expressa: Nam rudi populo & ad idololatriam propenso fortassis id non expediebat propalari. Per multos tamen PP. significatur implicitè in generatione cœlorum, cum sint incolæ cœli. Et quamvis homo ex ordine sensibilium sit quid perfectissimum, non excludit entia perfectiora spiritualia.

Quamvis autem existentia Angelorum demonstrari non possit, non sequitur ex hoc jam illos non existere: Multa enim non demonstramus quæ existunt: Ut videre est in qualitatibus occultis, virtutibus corporum, compositione continui &c. Et quamvis quod intelligi non potest, existere non possit, sufficit ut à perfectissimo intellectu intelligatur, à nobis in statu separationis, & nunc saltem per species alienas.

QUÆSTIO II.

An Angeli sunt corporei?

Olim etiam Catholici DD. censuerunt, Angelos esse corporeos. Simpliciter corporeos de cuit Hilarius, Elias in or. i. Nazian. Cæsianus, Macarius Senior. Joan. Theſſalon. Faustus & alii, quos refert Franc. Lugo h̄c d. i. c. i. n. 3. Suar. l. i. c. 5. à n. 4. Alii tenuerunt illos esse spiritus cum tenuissimis corporibus, ut Origenes, Basil. Aug. l. 83. quæſt. q. 47. Et 3. de Trin. c. 10. nec id retractavit. Rupertus & Bern. L. i. De Confid. c. 4. non audet decidere pro illorum incorporeitate, quibus accessit Cajet. in c. 2. ep. ad Eph. Adde illi Caranzam, Canum, Sixtum Senensem. Unde Suar. hoc docentes, non damnat erroris contra fidem. Sed cum communis

DICENDUM est. *Angelos non esse corporeos.* Ratio. Tum quia appellantur à S. Script. Spiritus. Tum quia attribuuntur illis actiones, quæ non sunt propriæ corporum: Ut visio faciei Patris, peccare, & similia. Quod autem absolute careant corpore. Ratio, quia in S. Script. constanter & sine addito semper appellantur spiri-

tus, non appellarentur autem, si essent composti ex corpore, unde & homines quamvis habeant animam spiritualem propter compositionem cum corpore, non appellantur constanter spiritus. Vide Apoc. c. i. v. 4. c. 5. v. 6. Matth. 10. Vocantur *spiritus immundi*. Luca 10. *Spiritus subiectuntur nobis.* *Administratorii spiritus*, ad Hebr. i. Tum quia si Angeli constarent corporibus quibuscumque non recte opponenter corporibus, oponuntur autem, nam Paul. ait: *Non est nobis colluctatio adversus carnem sed adversus spiritualia nequitia.* Idem etiam docet Later. sub In:oc. III. Quod etiam refertur in capite *Firmiter de summa Trin.* *simil ab initio temporis utramq. de nihilo condidit creaturam spiritualem & corporalem, Angelicam videlicet mundanam, & deinde humanam quasi communem ex spiritu & corpore constitutam.* Ubi ly *spirituale* restringitur ad Angelicum. Locus iste ex hoc urgetur: Quia ab initio illius dicitur, *Firmiter credimus.* Unde debet ad omnia contenta referri; alias daretur hæreticis ansa dicendi, quod post definitions hoc quidem sit Articulus fidei, non illud: Et si voluisset Concil. non nisi hoc definire, quod in tempore sint omnia producta, clarius dixisset omnes creaturas ab initio temporis fuisse creatas: Et si hic locus simpliciter accipi possit etiam accipi debet. Patres qui in oppositum citantur, dicit Martinon, locutos non ex traditione Majorum, sed ex Platonica Philosophia.

DICES 1. In 7. Syn. Act. 5. refertur de Jean. Episc. Theſſal. quod probarit per Epistolam, Angelos esse pingendos, non Deum, sunt enim corporei, acclamavit Concil. *Etiam Domine.*

RESPONDE TUR ex Joan. à S. Thoma Disp. 19. art. 1. n. 19. ly: *Etiam Domine*, non referri ad Epist. lectionam longiusculam, sed ad compendium illius, quod fecit Tarassius Patriarcha his verbis, ostendit Pater quod & Angelos pingi porteat, quando circumscribi posunt, & sicut homines apparuerint, quæ verba nihil sinistri continent, acclamatumque est illis; *Etiam Domine.*

DICES 2. cum Cajet. Datur in rerum natura vegetativum sine sensitivo, sensitivum sine motu progresivo, intellectivum absque motivo secundum locum: Ergo etiam debet dari intellectivum sine sensu, cum solo motu progresivo, quales essent mali dæmones, prædicti corporibus aereis.

RESPONDE TUR. In primis Martinon dicit, non esse necesse dari omnes gradus possibles. Rainaudus dicit, probare multum argumentum, nempe quod dari debeat sensitivum sine vegetativo. Catharinus etiam docet apud eundem n. 60. Falsum esse dari intellectivum sine motivo secundum locum. Sed de hoc

Argum. mox inferius.

DIFFI-

Disputatio I.

5

DIFFICULTAS I.

An incorporeas Angelorum demonstrata sit?

Procedit titulus non de Demonstratione Theologica, hoc est ex principiis Fidei, nec de Morali perita ex congruentia ne universum careat tam excellenti gradu, sed procedit de Demonstratione si non Metaphysica, saltem Physica.

Punctum Difficul- tatis I.

Demonstrandum intentum per Complementum universi.

PRIMA DEMONSTRATIO desumi solet ex Indigentia complementi universi. Eam proponuit magno apparatu P. Laurentius Piatkimeorum Magistrorum Magister, & ante illum Suar. Disp. 36. Met. S. 6. Desumiturque ex S. Thomae pluribus locis, sed & h̄c quāst. 50. a. 1. in Corp. & 2. contra Gentes à cap. 46. Angeli dātūstantiae que complent perfectionem universi creati, perfectissima etiam sunt completa, sicut & forma complēt materiam, & animatum omnium ordinem, quoad perfectiōnem, complēt anima rationalis, quā est perfectissima. Angeli autem sunt creaturæ perfectissimæ: Sed hoc complementum est incorporeum; Ergo & Angeli erunt incorporei. Min. prob. Complementum universi est, per quod universum maximè assimilatur suo principio producenti, quantum illi assimilari potest effectus; ab ipso productus, atqui hoc debet esse omnino incorporeum. E. Maj. prob. Quia cum universum sit productum in ordine effectus, & omnis effectus per hoc accipit complementum, quod quantum fieri potest, accedat quā vicinissime, & assimiletur suo principio: Omne enim agens ideo agit ut assimilet sibi passum, & quod perfectius est, eo perfectius assimilat. Hinc etiam universum, per hoc accipit complementum ultimum, per quod est maxime simile suo principio producenti, hoc est Deo. Quod autem hoc complementum debet esse incorporeum, adeoque illud, in quo debet fieri assimilatio, ita prob. Quia tunc maxime attenditur perfecta assimilatio effectus ad causam, quando effectus quantum fieri potest accedit ad causam in eo, per quod causa producit effectum: Sicut calidum imitatur calidum in calore, & homo Filius, imitatur perfectè Patrem hominem, in esse hominis; quia sit ab eo per id, quo Pater constituitur, in esse hominis; unde si forte Architectus fuerit, imitatur eundem effectus secundum id, per quod constituit domum. Hinc nullus unquam Architectus potuit facere hominem domum;

quia nemo constituitur in esse hominis prototypo, quo tanquam virtute proxima, efficit dominum: Atqui id per quod Deus hominem produxit est omnino incorporeum; Ergo id per quod universum perfectè quantum fieri potest assimilatur suo principio incorporeo, debet esse incorporeum. Min. immediata prob. Quia Deus produxit universum per intellectum & voluntatem, ergo ut universum assimiletur, quantum potest perfectè virtuti sui principii, debet intellectui & voluntati illius assimilari; sed quod est perfectum intellectuale, debet esse omnino spirituale, neque ejusmodi intellectuale, dari implicat; Ergo id per quod universum assimilatur Deo, secundum quod illud produxit, debet esse omnino incorporeum.

Subsumptum hoc, quod scilicet intellectuale debeat esse incorporeum probat ibidem, devolviturque ad hoc quod intellectuale complementum non implicet; sicque id probat; Quando in aliquo genere invenitur imperfectum, oportet existere in illo genere perfectum: Cū ergo in ordine universi, reperiatur intellectus imperfectus, nimur anima rationalis, debebit etiam reperi intellectivum perfectum, hoc est Angelus. Porro existente imperfectiori, necesse est præexistere tunc perfectum in illo genere, quando imperfectum non est via ad perfectum, ut productio partis, est via ad productiōnem totius: Vel quando perfectum exsistit in imperfectiori, tuncque præsupponit imperfectum perfecto, ut ordo naturæ ordini gratiæ, quā ponitur in natura. Cæterum perfectius semper præexistit, & sic prius animatur cor, quam pedes. Cū ergo Angelis sint digniores quam animæ, existentibus animabus, erit necesse præexistere Angelos.

RESPONDETUR. PRIMUSQUE MODUS hic potest haberi. Negando scilicet Maj. Prob. ejus non ostendit de facto dari tale complementum; imo cum Deus liber fuerit in producendo, cum tanta, vel tanta perfectione mundum, non datur demonstrativa ratio, quod Deus haec sua libertate usus sit ad ponendum perfectum gradum intellectivi. Unde illud complementum poterat esse aliud, & non Angeli, complementumque illud debet stare in creaturis perfectissimis, quas Deus esse voluerit, sed non perfectissimis in ipsa rei natura. Et S. Th. ut docet Cajet. & Ferrar. ponit hanc rationem pro congruentia, ut solet in explicatione aliorum, ad fidem revocabilium.

SEUNDUS MODUS est, qui magis petit intentum objicientis. Negando Min. cum sua probatione idque ex eo. Duplicia sunt agentia, quædam univoca, alia æquivoca: Univoca volunt sibi assimilare passum, hocque probant inihi adducta; hæc autem quæ æquivoca sunt, non debent sibi assimilare passum; sed si sint intellectualia, sunt agentia per ideam. Porro assimili-

R. P.
MŁOD
TOWSKI
m. 1. et Z.

VI

assimilatio hæc, quæ habetur ad ideam, non debet esse assimilatio in ratione entis & intellectivi, sed in ratione exprimentis hoc, quod ideatum est; & ita Architectus est causa & equivocadomus; unde & assimilatio domus non debet esse in ratione intellectivi, sed in ratione habentis talem compositionem, qualis fuit ideata. Cum ergo Deus universum hoc operatus sit tanquam causa equivoca, similitudo etiam complementi hujus universi potuisset esse non in similitudine ad intellectivum, sed in similitudine ad ideam, quam Deus liberè habuit de hoc mundo: Nunquid enim implicasset contradictionem fieri mundum sine ulla creatura intellectuali? Et sicut leo assimilatus est illi ideæ, quæ habita de illo à Deo sine assimilatio in ratione intellectivi; ita idem potuisset evenire toti universo.

TERTIUS MODUS occurrenti eidem argumento est, in quantum videtur velle demonstrare, quod omne incorporeum sit intellectivum; de quo aliæ.

QUARTUS MODUS occurrenti difficultati est. Negando quod universaliter existente imperfectiori, sit necesse existere perfectius: Nisi utrumque ad idem necessariò ordinetur, & ita existente una longitudine, non est necesse existere perfectissimam longitudinem, positaque unione corruptibili inter bruta, & quæcunque viventia, non est necesse ponere unionem incorruptibilem, &c. Licet positis imperfectioribus membris presupponatur cor & cerebrum, quæ sunt quid perfectius, eo quod hæc omnia ordinentur ad idem animal: Quanquam Recentiores dicunt simul hæc omnia ponere.

QUINTUS MODUS est Retorsio. Probat enim argum. nihil, quia multum: Probat autem dari omnes possibles rerum species quamvis sint infinitæ; id enim depositivis argumenti: Nam universum quæ tale non est completem falem sine omnibus speciebus. Probat item debere dari intellectum, qui sit sibi species aliorum objectorum, quæ enim implicantia in tali intellectu? Probare deberet dari speciem medianam inter hominem & brutum, &c. Quod si dicas cum Cajet. & Suar. cit. n. 7. quod sufficiat ad perfectionem universi non nisi habere gradus rerum. Contra erit; Quia argumentum tuum probat dari etiam species rerum. Deinde cur hic gradus sufficenter non salvabitur in solis animabus, quæ sub formalitate spiritualis diversum gradum ingrediuntur à gradu non nisi materialium.

Neque valet si dicas, inde inferri quod dentur Angeli eo quod non debuerit tam perfectus ordo intellectivi in tam infimo statu relinqui, non inquam valet: Quia, si ly non debuit, significat non congruebat Conc. si ly non debuit significet demonstratur, vel inferitur fal-

tem per causam physicè necessariam; Nego. Ulterius non decuit universum esse sine tali complemento, concedo si non decuit importet congruentiam, sed nego si importet demonstrationem. Quamvis autem sit mira varietas specierum in sensitivo, non est necesse dari similem in intellectivo: Quia illa varietas non nisi congruit, sed non adfert necessitatem, & sicut inter ipsas animas rationales non datur distinctione specifica, quamvis illa detur in sensitivo, ita poterat illa non dari distinctione, in intellectivo.

Punctum Difficultatis 2.

Examinatur ulterius hæc ratio, & adferuntur aliae.

Hunc eundem medium terminum de complemento universi proponit Esparanza: 1.2. 17. Finis primarius rerum omnium creaturarum est laus Creatoris ex Prov. 16. v. 4. Hic autem finis habet non potest nisi inducitur in universum substantiis intellectualibus complectis: Nam animæ nostræ dependentes in cognoscendo à sensibus præstantissimas veritates non nisi enigmaticè cognoscere possunt; quia verò laus Dei derivabilis ex creaturis commensuratur necessariò perfectioni cognitionis circa ipsas, fit ut nisi dentur creaturæ pure intellectuales, non habeatur predictus finis.

RESPONDETUR. Finem primarium esse quidem laudem Dei, sed talem qualem Deus habere voluerit, non demonstratur autem voluntate Deum laudem à patre creaturæ intellectualibus petibilem.

INSTANT 1. idem. Non datis hujusmodi substantiis non posset reduci in actum secundum visu motiva, quæ inest reliquis creaturis ad cognitionem comprehensivam, tam uniuscujusque rei quæ omnium collectivæ: Hoc autem non possunt facere nisi Angeli, quibus non possit, ita se gessisset Deus ac pector, qui cæcis proponeret pulcherrimas imagines.

RESPONDETUR. Animas separas cæteris paribus, h. c. si illis infundantur species vel illas sibi parent, posse comprehendere reliqua omnia. Quod adfertur de imagine, non convincit; quia imago primo per se ordinatur ut videatur, ideoque cæcis proponi non debet, priarius autem usus existentia universi non est, ut pro omni circumstantia à creatura intellectuali comprehendatur.

INSTANT 2. Inanimata ex una parte retinent, quantum est de se uniformem semper operandi modum, ex alia parte omnia existunt immediate propter hominem, qui non est semper uniformis.

Disputatio I.

II

formiter dispositus, sed varietatem subit, indi-
geat ut proportionali varietate, subveniant
libi omnia quae sunt infra ipsum, tum ad tuen-
dam salutem corporalem, tum maximè ad cor-
rectionem pravorum morum, ad quod facien-
dum non est idonea, nisi causa prædicta intellectu
& voluntate; nec sufficit homo ex aetate conferre
inter se singulas mundi partes, destituiturque
activitate ad inducendam tantam varietatem
pluviarum, serenitatum, &c.

RESPONDE TUR. Non demonstrari quod
hec omnia non fiant immediate a Deo, imo
quod non possint fieri ab anima separata, modo
habeat tales species gubernationis quales An-
gelus, præfertim cum agendo talia, non esset de-
fatiganda. Existit etiam eventis multa refer-
ri debent non in Angelos, sed in causas natura-
les, ut pluvia, &c.

INSTAT 3. supponitque pro principio, ea
convenire in genere, quorum ratio communis
preminet quibuscumque rationibus differen-
tialibus eorumdem: & ita plantæ conveniunt in
ratione generica viventis, continenturque sub
uno, & eodem gradu perfectionis: quia ratio vi-
ventis, quae est illis communis, est majoris per-
fectionis, quam alia differentialis ratio plantæ.
Bruta vero & plantæ non sunt ejusdem generis,
quod perfectionem & astimabilitatem: quia
nihil est utrisque commune, quod præmineat
prædicatis omnibus, per quæ differunt inter se.
Supponit rursus quod substantia Intellectuali
creata in sit genus perfectionis longè diversum
aperfectione non intellectualium. Ex quibus
infert: Cum ergo necesse sit ex ipsa natura rei,
ut detur in universo omne genus entis, ac per-
fectionis, debet etiam dari substantia intellec-
tualis: quod ipsum ab art. 15. sic probat, univer-
sitas & quælibet alia collectio rerum crea-
turalium Deo, est undequaque perfecta: quia uni-
versum est essentialiter opus Dei, Dei autem
perfecta sunt opera: Jam autem de conceptu,
perfecti est, ut illi nihil desit eorum, sine quibus
utrumque ad suum finem, ad perfectionem au-
tem universi spectat, ut in eo emineat omne ge-
nus perfectionum absolutè possibilium, ut ita
apparet omnis perfectio præexistens in causa;
creatus enim, naturaliter est ostensivus, perfe-
ctionis præexistens in causa.

RESPONDE TUR. Non satis liquet primum
Suppos. nam omnia bruta & homines conve-
niunt in ratione animalis, & tamen rationalitas
hominis melior est animalitate. Nos quidem,
quia ignoramus differentias specificas planta-
rum, sit ut in illis maximè astimemus rationem
vegetativi. Sed inde non sequitur in obiecto
quo differentias illarum specificas non esse me-
iores. Directè ad Argum. Respondetur.
Quod universum sit perfectum perfectione es-
sentiali, & extra essentiali, tali, qualem Deus

voluit, non autem esse perfectum tali extra es-
sentiali perfectione qualem posset habere: Ne-
gatur autem esse de essentiali perfectione uni-
versi, existentiam Angelorum. Dei omnia
perfecta sunt opera excludendo imperfectio-
nem positivam, & dissimilitudinem ad ideam
Divinam: Sed non excludendo imperfectiones
negativas. Effectus ostendit nobilitatem cau-
sæ, si velit causa illum existere, quod demonstra-
tivè non ostenditur de Angelis.

IDE MEDIUM sic proponit P. Adrianus Pi-
karski innotescat mihi hodie fide Divina, vel a-
liunde esse productum mundum corporalem
generationibus obnoxium in spatiis imaginariis,
constet mihi de terra, aqua, aere, non de igne;
bene inferam dari illic ignem. Ergo etiam be-
ne inferam supposito quod sit mundus, dari An-
gelos, quia non minus mundus corporalis qua-
tuor elementis quam mundus absolute omnibus
gradibus entium constat.

RESPONDE TUR. Negando Cons. Dispari-
tas est. Quia cum supponatur futurum illic
mistum ejusdem rationis cum nostro, bene in-
fertur per locum intrinsecum, dari etiam inibi
ignem: hoc ipso enim non esset mistum ejusdem
rationis, infereturque existentia ignis ex con-
versione & necessitate physica ad mistum.
Nulla autem necessitas physica, & connexio,
est existentia Angelorum, cum reliquis. Est
quidem verum omne id, quod intendit efficaci-
ter Deus, existere: Sed Nego quod intenderit
existentiam Angelorum. Nego voluisse affi-
mationem sui in gradu intellectuali.

INSTAT 1. Idem. Deus intendit primò pro-
ducere universum. Ergo cum integritate exigi-
ta ab universo, secundum quod est formaliter
universum.

RESPONDE TUR. Quod non demonstretur
Deum intendisse producere universum, secun-
dum grammaticam acceptionem universi, h. e.
ut nihil desit illi quod gradus entis, sed inten-
dit producere universum, h. e. cœlum, plantas,
homines &c.

INSTAT 2. Licet liberè Deus producat
creaturas, debet tamen illas producere cum
omni integritate debita.

RESPONDE TUR. Concedendo quod Deus
producat creaturas cum Metaphysica & Phy-
sica illarum integritate. Sed Nego quod ad
Metaphysicam vel Physicam integritatem cu-
juscumque producibilis universi, spectant An-
geli. Concedo quidem operari Deum omnia
secundum suam inclinationem, quam habere
voluerit: sed nego illum habuisse inclinationem
ad existentiam Angelorum.

INSTAT 3. Id quod est imperfectius, datur
extra hominem per se & completum scil. cor-
pus. Ergo multò æquius datur extra homi-
nem

R. P.
MŁOD
TOWSKI
m. Aet. Z.
VI

Tractatus I.

nem per se & completum, id quod est incompletum in homine scil. rationale.

RESPONDETUR. Anteced. est difficile, quod enim extra hominem corpus completum; Cū omne sit incompletum & pars compositi. Sed interim distinguitur Conf. Multò aequius datur completum intellectivum, h. e. debet dari. Nego. Multò aequius datur, h. e. congruit quamvis sine ulla necessitate, physicæ connexionis Conc. præcipue quia per experientiam & sensum, noscimus corpora præter hominem, & haec fundant demonstrationem physicam; non novimus autem per demonstrationem ullam, Angelos.

INSTAT 4. Nulla imperfectio moralis potest placere primo Legislatori; Ergo nulla imperfectio physica naturæ auctori.

RESPONDETUR. Nullam imperfectiōnē physicam positivam placere Auctori naturæ: Posse tamen placere imperfectiōnē physicam negativam, qualis esset defectus existentia Angelorum.

INSTAT 5. Vitiaretur corpus, si careret capite; Ergo vitiaretur universum, si careret Angelis.

RESPONDETUR. Neg. Conf. Disp. quia illud prius dicit necessitatem physicam propter influxum, legitimam receptionem sensuum. Nulla autem talis connexio, inter Angelos & alia entia. Ceterum si homo non haberet caput, excogitaretque Deus aliam symmetriam, non esset occasio arguendi vitii.

2. DEMONSTRATIO. Quā utitur Suar. n. 24. Si Angeli constarent corpore, illud ordinaretur ad spiritum ut ad formam, sicut materia ad formam; hoc non potest dici; quia spiritus non unitur corpori propter bonum corporis, sed ut illo tanquam organo utatur, & non est forma propter materiam, sed potius materia propter formam; quia semper ignobile, est propter nobilium. At corpus non potest servire Angelo ad operationem: Servit enim per sensus, quos non haberent Angelii, sed haberent corpus simplex non mixtum; quia esset corruptum immortale & incorruptibile.

RESPONDETUR. Demonstrari debere, quod non possimus Angelis sensus proportionatos, & deservientes ad varias notitias tribuere; licet non esset ejus rationis cum nostris sensibus, & si distinguuntur non quidem obiecto, sed specie entitativa sensus brutorum, cur etiam sensus Angelorum non possent distinguiri specie entitativa eis nostris sensibus? Et hoc esset fundamentum ponendæ hujus distinctionis, insuper fundatum in ly non implicat; quod fundamentum non ostenditur, quod in praesenti non sit sufficiens. Deinde illegitimè infertur, haberent corpora Angelii immortalia; Ergo non mixta, nunquidne nostra post resur-

rectionem non erunt immortalia ratione indissolubilis unionis, & tamen mixta?

INSTAT Suarez. Talis corporalis cognitio potius imperfectiōnē Angelis adferret.

RESPONDETUR. Etiam animæ adfert, & tamen inde non arguitur animam non uniti corpori; Ergo nec rectè arguetur exinde præcisæ deesse Angelis corpora.

DIFFICULTAS II.

Quid est incorporeitas Angelorum?

Spiritualitas noscitur ex oppositione ad corporis. Hinc indagando quid sit incorporeitas seu spiritualitas angelica, indagandum erit quid sit corpus.

EXPLICANT 1. Aliqui quod spiritualitas sit in negatione partium; quā explicacione utitur Valsq. Hurt. Suar. recent. Sed posse rem spiritualem habere partes, docuit Suarez. Arriaga. Oviedo in Philosophia.

Expendendæ sunt rationes utriusque partis.

1. ARGUMENTUM format Arriaga pro sua doctrina. Quia in homine datur unio spiritualis, hæc autem est divisibilis; Ergo ratio spiritus stare potest cum inclusione partium. Quod sit divisibilis, probatur, quia si esset indivisibilis quoties homo vel nutritur, vel amitteret aliquam partem materiæ, toties unio mutaretur: Nam, eadem unio non est indifferens ut jam has, jam illas partes uniat, utpote essentia liter determinata ad hanc non nisi partem materiæ. Non potest autem dici toties unionem mutari; quia unio est de essentia compositi, quod non dicetur essentialiter mutari per nutritionem. Deinde nutritio procedit ab anima conjuncta, si autem deperderetur unio in nutritione, procederet ab anima non unita.

RESPONDE RI potest. Quod ille modus non sit spiritualis, sed si esset, tunc posset dici, tot esse modalitates quo minima unibilia: Esset autem adhuc totum illud unum per se, quia esset inter parres essentialiter ordinatas ad se; id autem constituit unum per se; illæ autem uniones non haberent rationem partium, sed essent plures in suo genere totales, ad eum modum; quo si fè penetrarent Petrus & Paulus, modalitates illorum non haberent rationem partium, sed plurimum rotorum.

2. ARGUMENTUM illius est. Angelus movendo sese inictu oculi acquirit successivè infinitas praesentias totales; in quacunque enim parte habet praesentiam totalem: Cū ergo illæ partes sint infinitæ, etiam praesentiae erunt, & tamen infinitæ, spirituales.

RESPONDETUR. Cū praesentia illæ connumerentur partibus, sicut partes non sunt in-

Disputatio I.

13

finite, ita nec præsentia. Deinde falso supponitur, ubi esse modalitatem, sed hoc etiam concepito, illæ præsentia non haberent rationem partium, sed rationem plurium totorum.

3. ARGUMENTUM ejusdem est. Quando video longum terræ spatium, non solum visio externa, sed etiam interna quæ est spiritualis, habet partes integrantes; quod ipsum probatur. Quia partes remotiores non ita clarè videntur, ergo non est eadem visio indivisibilis de utroque; si enim esset eadem, quomodo esset magis & minus clara, intensa, &c.

RESPONDETUR. In probabilissima sententia secunda operatio est simplex ac indivisibilis qualitas, & tamen potest unum terminum clarum, alium non item exprimere: Etita, cùm aliquis dicit actu reflexo: Habeo cogitationem deessentia Dei, ly habeo cogitationem, cognoscitur per actum intuitivum, attractâ essentia Dei, non nisi abstractivè. Rursus, si quis haberet intuitivam cognitionem visionis beatæ, clavis videret visionem, quâm Deum præsentatum ab illa; unde talis cognitione docetur non esse beatifica: Ex quibus eruitur quod una eademque indivisibilis cognitione æquivalenter multiplex possit objectum clariùs, aut obscurius repræsentare, diversitate orta ex ratione terminorum. Unde per Recent. Suar. illa cognitione respectu objecti clari, tota erit clara, & respectu objecti obscuri tota obscura.

Quando autem urget Arriaga. Quod si deinde de toto mari indivisibilis cognitione, quod inquam ablata unicâ guttâ mutanda sit cognitione. Hoc etiam non obstat; quia vel cognosco mutationem factam, vel non? Si cognosco, formabo aliam cognitionem, quæ repræsentet ablacionem; Si autem non cognosco mutationem, eadem cognitione perseverare poterit, cuius veritas respectu mari incidentis illam guttam venia fuit, & ablata guttâ per ordinem ad idem nata, prout includens illam guttam semper venient.

4. ARGUMENTUM est Oviedo & aliorum; Gratia habitualis constat partibus integrantibus intensivis; Ergo enti spirituali non impugnat esse partium. Et certè intensio & extensio in qualitate tantum differunt per ordinem ad subiectum: Gradus enim qui uniti eadem subiecto, & indivisibiliter intensio, intensi dicuntur, idem per diversas subiecti partes distributi, dicuntur extensi.

RESPONDETUR. Negando hoc ipso illos gradus, quia distribuerentur per diversas partes subiecti fore extensos formaliter, sed fore extensos materialiter & similitudinariè. Illustratur hoc instantiâ ex anima rationali petita, quia tota est in unaquaque parte, & per hoc non redditur extensa formaliter, vel amittens ex-

tensionem, si sese reducat in punctum. Rursus, si ponantur plures animæ in aliquo corpore, & distribuantur per partes corporis, non hoc ipso erunt extensæ, & habebunt extensionem non nisi similitudinariam; quia scil. ponentur in pluribus partibus, ut solent poni extensa; ita etiam in præsenti gradus intensionis per partes subiecti si distribuantur, non hoc ipso extensionem habebunt. Disparitas etiam in hoc erit; quia si concedantur enti spirituali gradus intensionis, non hoc ipso concedentur partes, sed plures totales in suo ordine gradus, in eadem parte subiecti recepti: Si autem rei spirituali concedentur partes rigorosæ, & extensio supponens partes, non appareat quâ tunc posset salvari ratio spiritualitatis.

INSTANT idem. Etsi forma spiritualis non possit educi ex materiali subiecto, tamen illi potest uniri; Ergo poterit Deus gratiam spirituali creare, & illam unire subiecto materiali divisibili cum correspondentia partium ad partes.

RESPONDETUR. Neg. Conf. quia per unionem non importatur ullum prædicatum destrutivum (spiritualitatis), quam tu non probas positivè salvari cum pluralitate partium.

Quando autem dicit, potest Deus unire gradus gratiæ continuativè, & tunc manebit gratia habens partes extra partes extensivæ; Ergo de ratione spiritus non est negatio partium. Respond. Posse admitti continuationem illorum graduum, sed similem illi, qualis esset si duas animæ inter se unirentur, non cruntque tunc partes entis spiritualis unitæ, sed unita tota spiritualia.

5. ARGUMENTUM est. Non implicat contradictionem produci rem spiritualem & tamen includentem partes.

RESPONDETUR. Hic quæri positivum Argumentum, non autem negativum.

Videndæ sunt rationes, quæ probant spiritualitatem non stare cum inclusione partium.

1. RATIO P. Martini Olsrevysski est. Si res spiritualis haberet partes, haberet illas essentialiter frustra; nihil autem est essentialiter frustra. Ex quo etiam principio negatur in Divinis posse dari replicationem. Seq. probatur, quia partes enti spirituali conducerent vel ad esse, vel ad operari; non ad esse, tum quia anima rationalis non habet partes, & est inter substantias spirituales infima, & tamen habet esse sine partibus: Tum quia etiam fingi rationabiliter non potest, quomodo deservire possint partes non spirituales enti spirituali ad esse? Non etiam deservirent ad operari; quia neque ad intellectiōnem, nec ad volitionem, nec ad motum localem deservirent, hæc enim omnia exerceat Angelus sine partibus.

b

RESPON-

R. P.
MŁOD
TOWSKI
m. A. et Z.
VI

RESPONDE TUR. Posse illas partes conducere ad utrumque. Exemplum de Angelis & anima nihil probat; quia non tenet argumentum à modo esendi, & operandi unius substantiae, ad modum effendi & operandi alius: Sicut non tenet hoc, Deus & Angelus sunt substantiae spirituales compleæ, ergo & anima. Ado animam rationalem de facto esse inseparabilem inter substantias spirituales, sed non de possibili, possibilis enim est imperfectior in infinitum, ex quibus aliquæ possent habere partes.

SECUNDA RATIO ejusdem est. Quia esse totum in toto & totum in qualibet parte est modus spiritualis existendi; Ergo omnibus entibus spiritualibus conveniet. Nam si pro determinatis entibus nonnisi esset, non supponeret sine addito, pro spirituali existendi modo.

RESPONDE TUR. Quod modus existendi totius in toto, & totius in qualibet parte sit de facto non nisi spiritum, ad quod reflectens se esse usus communis accipit talis modum existendi pro modo existendi spiritualiter: Sed cur non posset fieri in alio rerum ordine, ut spiritus totus in toto, & pars in parte existeret? Deinde corpus Christi est totum in hostia & totum in qualibet parte, salvâ ejus materialitate, cur ergo etiam salva spiritualitate non posset spiritus commensurari possibilis toti corpori, & pars parti corporis?

TERTIA RATIO ejusdem est. Quia illa substantia, & esset intellectiva & non esset; esset quidem, tum quia omnis substantia spiritualis est intellectiva. Tum quia immaterialia sunt perfectius operativa, perfectior autem est operatio intellectualis. Tum quia, substantia spiritualis debet esse vivens: Spiratio enim vitam indicat, & si non viveret, inferior corpore esset: Si autem vivit, non posset vivere vegetativ & sensitiv, hoc enim corporum est; Ergo deberet vivere vita intellectuali.

Non esset autem illa substantia intellectiva. Quia vel intelligeret intellectione indivisibili, vel divisibili? Si indivisibili, ergo perfectiore actum eliceret, & non connaturalem principio divisibili: Indigeretque ad suum esse pluribus, h.e. partibus, & non indigeret, siquidem à singulis totaliter, utpote indivisibilis produceretur. Si autem intelligeret intellectione divisibili, contra erit. Tum quia partes intellectuum nullas agnoscit melior Philosophia. Tum quia, omne intellectum debet attingere objectum indivisibile, alias non differret à sensitivo: Objectum autem indivisibile, constat, non posse attingi cognitione divisibili. Tum quia, si dabilis est intellectio divisibilis, posset una sui parte affirmare, alia negare, & consequens intellectum volitio, posset una sui parte amare, altera odire, &c.

RESPONDE TUR huic Rationi variis modis.

PRIMUS MODUS est. Indiget nova demonstratione, quod non possit dari substantia spiritualis, non tamen intellectiva, nec obest quod præ illa excelleret corpus vivens: Nam ratione spiritualitatis, in alio genere excedetur corpus; ad eum modum, quo character est ignobilior substantia, & tamen illam, ordine superat: Possetque illa substantia habere operationes non spirituales intellectivas, sed spirituales emanativas passionum, reductivas in pristinum statum, si forte aliquæ contraria, quamvis spirituales dispositiones illi inducerentur.

SECUNDUS MODUS. Demonstrari adhuc deberet, quod non posset concedi illam substantiam elicitarum aliquas divisibiles, aliquas indivisibiles intellectiones, sicut anima aliquas operationes elicit dependenter à Phantasmatibus materialibus; alias non, saltem in statu separationis: Possetque dici quod terminos complexos operatione divisibili, incomplexos indivisibili attingeret. Casu autem quo intelligeret indivisibili actione, non sequitur actum simpliciter fore perfectiore principio, sed secundum quid; ad eum modum quo ipsa ratio actus ex genere actus, est perfectior potentia, & tamen elicitor ab illa. Rursus, Quid si illæ partes separari possent & nonnisi in statu separationis indivisibiles operationes exercere? Et sicut quando anima agit aliquid extra corpus independenter ab illo, non sequitur quod agat supra modum suum existendi, sic nec ageret illa substantia in statu separationis, saltem, indivisibilem intellectum eliciendo. Sed in statu conjunctionis indigebitne utrâque parte? Dicere potes, quod non indigebit, sicut & in nobis sola anima intelligit. Dicere potes, quod indigeat utrâque parte ad intellectuam indivisibilem; quia rem indivisibilem nihil vetat duobus principiis in suo genere totaliter produci, ut producitur actus à phantasmatibus spirituali & ab anima.

TERTIUS MODUS est. Quod scilicet illa substantia elicet intellectum divisibilem: Quæ enim in hoc implicantia? Præcipue si veretur notitia circa divisibilia. Intellectum nego, quod debeat attingere objectum indivisibile: Quam multa enim divisibilia intelligimus? Vel ad maximum verum id de intelligentibus quæ sunt de facto. Adhuc tunc sensatio distinguetur ab intellectione, ipsa imprimis entitate; rursus objecto: Sequens autem voluntate intellectum secundum rationem boni una parte amaret, secundum rationem mali, altera parte, odiret. Sicut & intellectus partem veram affirmaret, partem falsam negaret. Ex his

CONCLIDES. Neutram partem positivæ demonstrari; non tamen debet dici rem spiritua-

Disputatio I.

15

ualem posse constare partibus. Ratio, quia & nullum est fundamentum, & in oppositum est auctoritas. Nec inde trahi potest quod de facto inter spiritualia constent partibus; quia nullum hujus fundamentum; & si cū non multiplicantur sine necessitate, sic nec partes; in essentiis autem rerum spectandis, quae non sunt necessariae implicant; essentiae enim rerum sunt sicut numeri; Si autem numerus non indiget unitate, hoc ipso illi impossibilis est: Si enim duo non indiget unitate tertia, terna unitas, illi duo, est impossibilis: Hoc ipso enim non esset duo; Ergo spirituali substantiae non necessariae partes, implicabunt in eadem. Tota autem a nobis admissa inter gradus spiritualis intensio- nis per hoc non sunt partes; quia manifeste partes comparantur ut actus & potentia, vel ut extrema quae possunt esse idem, quod in præsen- tione est; quomodo enim ea quae partes non habent, possunt habere extreum idem?

Expediūt esset dicere unionem spirituali- um habere partes; quia hoc est necessarium ad sal- vandam unitatem & invariance compositi. Eile item necessariae partes in augmento gra- de, ad salvandam intentionem. Quorum con- cilio firmat quidem hanc Universalem, quod spirituali ut sic non repugnet habere partes, non firmat quod etiam substantia spiritualis possit illas habere: Nam nulla illarum est in substantia spirituali necessitas. Qui autem as- ficeret, ut sic rei spirituali non competere par- tes, meretur si supra allatis. *His positis*

NON SATIS FACIT explicatio allata. Tum quia, non implicat contradictionem punctum materiae, adeoque carens partibus, ergo de ratione definitiva. Spiritus non est parentia partium. Tum quia, nec Arist. nec quisquam dis- negavit Zenoni possibiliter punctorum materialium, immo hucusque in sententia Aristoteleia admittuntur puncta continuativa vel terminativa. Tum quia, Entis positivi, quale est spiritus, definitivus conceptus si possit fieri, non dicitur negativus: Negatio ergo partium, poterit convenire omni spiritui, sed non soli.

Continuatur Explicatio incor- poreitatis.

EXPLICAT 2. Arriaga cum Oviedo, cum aliquibus limitationibus, quod scil. spiritus sit entitas, cui in statu, qui illi potest naturaliter contingere, non repugnet formaliter ratione intrinseci penetratio cum alia ejusdem speciei omnino a se divisa. *Hac explicatio*

NON SATIS FACIT. Tum quia cum Arist. supponimus, quod puncta si ex illis componerentur quantitas, penetrarent se; & tamen supponit Aristoteles cum Zenone illa puncta fore materialia; Ergo non est de ratione materia-

lis ut sic, oppositiique spiritui, esse impenetra- bili. Tum quia non implicat contradictionem ut detur qualitas materialis, quae sit do- num penetrationis, nec ostendetur implicatio, nisi per petitionem principii. Tum quia lux, qualitates materiales, species materiales sunt quid materiale, & tamen sepe penetrant ut suppono; probatque argum. quo ostenditur singulas qualitates, non habere proprias quantitates, sibi identificatas.

RESPONDET Oviedo. Quod species ob- jectorum receptae in eadem parte, verè non sint omnino a se divisa, si autem sint in diversa parte, penetrari non posse.

CONTRA est. Quid sibi vult ly species in eadem parte subjecti non sunt a se divisa? Si enim hoc significat penetrationem, habetur intentum argumenti, quod scil. possit esse aliquid materiale, & tamen connaturaliter penetrabile; si autem ly a se non divisa, non significat penetrationem, quomodo recipiuntur in eadem parte subjecti? Quid item importat penetra- tio, quod non importet negatio divisionis spe- cierum in eadem parte?

RESPONDET 2. Arriaga, quod hic definia- tur corpus non corporeum, alias disjunctive posse formari definitionem, nempe quod sit id, quod per se est impenetrabile, vel quod com- mensuratur cum impenetrabili.

CONTRA est. Tum quia, quid implicat rem spirituali habentem partes, ut voluit Arriaga, commensurari cum re impenetrabili, h. c. corpore? Ergo male definitur res materialis per dictum commensurari. Tum quia, cor- pus & corporeum, debent convenire in ratione corporeitatis, de hac quare, quid importet?

EXPLICAT 3. alii, quod corpus sit quantitas, aut habens quantitatem, aut dependens ab habente; è contra spiritus. *Hec expli- catio*

NON SATIS FACIT. Tum quia, omnibus illis debet assignari ratio communis; quare quae illa? Tum quia, ex eo potius Angelus non exigit quantitatem; quia est spiritus, non vero ideo est spiritus; quia non exigit quantitatem. Tum quia. Ratio corporis, est quid esse entia corpori substanciali, ergo per exigentiam aliquius accidentalis, explicari non debet: Ex- igentia enim aliquius accidentalis, est posterior conceptu substantiae; nec videtur posse extra- here rem ad gradum substantiae; querere quo restabit, per quid ipsa quantitas differat a re spi- rituali?

EXPLICAT 4. Pontius. Rationem spiritus, per locabilitatem totius in toto, & totius in qualibet parte. *Hec explicatio*

NON SATIS FACIT. Tum quia locabilitas est ex alio prædicamento, ex alio, ratio corpo-

b 2

ris.

R. P.
MŁOD-
TOWSKI
M. A. Z.

VII

ris. Tum quia non ideo videtur Angelus esse spiritus, quia exigit talem locabilitatem, sed potius ideo exigit talem locabilitatem, quia est spiritus. Tum quia impossibilis omni loco est impossibilis locabilitas, & tamen possibilis est spiritus, ergo ratio spiritus, per dictam locabilitatem, non bene explicatur.

Ut verum fatear, nulla debita definitio occurrit, quae explicet adaequatè rationem spiritus & corporis.

EXPLICARI tamen sic possit, quod **RATIO CORPORIS** stet in ipsa entitate prout est radix molis. Quo etiam termino utitur Suarum limitationibus. D.36. Metaph. S. 1. n. 1. Quod si queras quid sit esse radicem molis? Hoc per notiora ita explicari possit, ut radix molis in manifestè corporibus illud sit, ad quod sequitur exigentia partium entitativarum & illa mediante exigentia extreitatis in ordine ad se, & hac ipsa mediante exigentia extreitatis in ordine ad locum. Ad eum modum quo radix rationalitatis exigit formalem rationalitatem, rationalitas admirativitatem, &c. Rursus moles radicaliter in istis quae non sunt manifestè corpora, est principium ut aliquid ordinetur ad id, quod habet partes, vel terminando illud, vel continuando, &c. Vel non habendo jus existendi extra illud quod haber partes. Denique moles radicaliter est id quod tibi cogitare respondet, dum ex una parte Angelum cogitas, ex alia aliquid punctum materiale.

Econtra **RATIO SPIRITUS** erit radicalis exigentia maximæ subtilitatis, ad quam consequitur negatio molis. Sequitur inquam: Quia res positiva non primò importat negationes. Dicit autem spiritus exigentiam maximæ subtilitatis: Quia materialis subtilitas non est maxima. Quæ ipsa maxima subtilitas pro hoc loco clariori phrasí explicari non potest quam negatione molis. Adscribo hic verba Martinonis D.36. in 1. P. n. 10. melius spirituale propriè dictum definiretur per negationem illius crassæ entitatis, quam habent omnia corporea, ita ut entitas spiritualis sit purior, subtilior & tenuior, quam quæcumque materialis creata, vel creabilis.

DIFFICULTAS III.

An incorporeitas inferat intellectivitatem Angelorum?

Intulit eam S. Thomas, & post eum non pauci Thomistæ, sed negavit Grabiel, Occam, Arriaga. Hurt. in manuscript. In hoc vertitur quæstio: An implicet contradictionem ut aliqua sit substantia spiritualis, non tamen intellectiva.

Punctum Difficultatis 1.

Examinantur Implicantæ.

IMPLICANTIA est, quâ utitur recentior Suar. in sua Met. tr. 1. n. 533. Quia talis substantia est cognoscitiva cognitione spirituali, ergo intellectiva. Ant. prob. quia in suo esse, foret perfectior qualibet substantiâ corporeâ, abstraheret enim plus à materia. Atqui aliqua substantia corporeâ est cognoscitiva, ergo & illa spiritualis foret cognoscitiva; nam nobilitate naturæ, competit modus operandi nobilior.

RESPONDETUR. Negando Ant. Quamvis autem illa substantia foret quoad gradum spiritualitatis perfectior præ corporeo, non tamen foret perfectior quoad singula; possitque non esse noscitiva, sed per operationem spiritualem, emanativa qualitatum aliquarum spirituarum. Quando autem adducit ex Dionysio, qui Angelorum intellectivitatem probat per eorumdem spiritualitatem, id non convincit, quia hinc non queritur auctoritas, sed demonstratio, vel certe verum id est de spiritualitate qualem habent Angeli, non autem de spiritualitate ut sic; ad eum modum, quo cognoscitivum humanum fundat intellectivitatem, non autem cognoscitivum, ut sic.

2. **IMPLICANTIA** est, quam adfert Oviedo ex Ruiz, quia scil. immaterialitas propriè constituit in potentia recipiendi species utiliter respectu subjecti: h. e. ut illis possit uti; Ergo impossibilis est potentia immaterialis, non intellectiva.

RESPONDETUR. Negando immaterialitatem stare in dicta receptione: Quia non implicat contradictionem esse aliquam substantiam immaterialem, non tamen receptivam specierum utiliter. Deinde immaterialitas in Deo datur, & tamen non est in illo, illa utilis receptione specierum. Angelus comparatur ad suu notitiam ut quid immateriale, & tamen se non noscit per species. Rursus si possibilis est substantia non indigens species, nunc quidne jam hoc ipso per locum intrinsecum sequeretur, illam non esse immaterialem? Ipsa intellectio est formalissimè immaterialis nunc quidne recipit species utiliter? Imò ipsum recipere, supponit jam subjectum, rogo per quidnam constitutum? Cum non nisi pro posteriori, recipiat species.

Neque valet si dicas, capacitatem recipiendi species utiliter fundare intellectivitatem, non nisi in his, quae sunt capacia specierum, non inquam valet: Quia jam non das universalem rationem fundativam intellectivitatis. Denique petitur hic principium: Quæro quare immate-

Disputatio I.

17

materialitas fundet rationem intellectivi? Respondetur, quia importat potentiam recipiens inter species: Quero, quare importet capacitatem utiliter recipiendi species: Respondeatur, quia potest per illas intelligere, ergo a primo ad ultimum immaterialitas fundat intellectum, quia potest intelligere.

3. IMPLICANTIA est ex Herize. Immateriales substantiae illae sunt & magis capaces cognoscendi, que minus indigent dispositionibus non organicis, magis, organicis.

RESPONDE TUR. Non implicat contradictionem nullo modo indigere dispositionibus organicis, vel non organicis; & tamen non esse intellectivum: Character nullis dispositionibus indiget, & tamen non est intellectivus. Denique hic deberet assignari radix intellectivi, ex qua debite inferatur, Deum esse intelligens perfectissimum; jam autem si ab ista exigentia vel non exigentia organorum, ratio intellectivi determinetur, non posset inferri maxima Deintellectivitas: Quia ex una parte Deus & Angelique se habent quoad non indigere dispositionibus, & tamen Deus, perfectius est intelligens, pr Angelis: Ex alia parte, ut addit Oviedo, maiorem organizationem requirit planta quam aqua, & equus quam planta; cur ergo organizatione major fundat in illo rationem cognoscitivam, & non fundat in planta? Et ut dicit Arg. I.P. D. 16. S. 1. æqualis est materialitas coeli & formicæ, & tamen formica est noscitive, non cœlum: Ergo tanta vel tanta materialitas non est principium noscendi.

4. IMPLICANTIA est, substantia quo immaterialiter seu spiritualiter est, perfectius intellectus, ergo virtus intellectiva oritur ex prædicatione spiritualitatis.

RESPONDE TUR, quod cum tali de facto immaterialitate, idque in substantiis conjugatur ratio intellectivi, sed non cum immaterialitate ut sic, cum de facto etiam accidentia spiritualia denuo, nullo modo cognoscitiva.

INSTAT aliquis apud Oviedo. Nulla potest alia ratio assignari spiritualitatis nisi immaterialitas.

RESPONDE TUR. Hoc nihil demonstrat: Quia posset dici, scio quod immaterialitas ut sic non fundet intellectivitatem, licet nesciam quid illam fundet; sicut possumus scire, & hoc illud non demonstrat quadraturam circuli, cum non possim illam demonstrare. Vel quod intellectivitatem fundet talis in specie immaterialitas, licet nullo proprio nomine appelletur; sicut si non daretur homo, & daretur animal, dici posset actus ratiocinandi non connecti cum animali ut sic, sed cum tali animali; quod tamen tunc non haberet proprium nomen.

Tenenda hic sunt aliqua præ oculis. In primis quod non implicet contradictionem dari virtutem non limitatam à materia, non tamen

cognoscitivam. Deinde cum dentur de facto spiritualia, quæ non involvunt rationem intellectivi, hoc ipso habetur fundamentum afferendi, quod conceptus ut sic immaterialitatis, non fundet intellectivitatem, cum tamen hic agatur de fundamento universalis intellectivitatis. Denique quando aliqua separata non sunt etiam inadæquatæ, alicujus formalitatis principiativa, nec conjuncta, illam principiare possunt; & quia ratio substantia, de se, nec inadæquatæ principiat intellectivum, nec item ratio spiritualitatis, ut patet in charæctere, sit ut illa, etiam conjuncta, non principient ut sic intellectivitatem.

5. IMPLICANTIA est, quæ utitur Raihodus, Disp. 2. n. 63. in sua Theol. naturali n. 67. Res aliqua dicitur dupliciter perfecta. Primo secundum perfectionem sui esse, in propria specie: Quod esse, quia distinguitur ab esse specifico aliarum rerum, tantundem imperfectionis importat rei, quantum perfectionis reperitur in aliis rebus. Huic imperfectioni ut occurreret auctor naturæ, providit secundum perfectionis modum, quo perfectio unius rei, transcat in aliam rem, quod sit per cognitionem; per hoc enim cognoscens differt a non cognoscente, quo ipsum objectum cognitum, est aliquo modo apud cognoscentem, ut dicitur 12. Metaph. t. 19. & cognoscendo omnia anima, sit omnia, exterritio de Anima tex. 5. & aliis; non potest autem perfectio unius rei, esse in altera, secundum illud determinatum esse, quod habet in re illa, & ideo ut transeat in aliam rem, debet considerari absq; illis, quæ apta sunt illam determinare. Quia vero formæ & perfectiones rerum determinantur per materiam, unde est, quod secundum hoc res sit cognoscibilis, secundum quod a materia separatur: Ideo oportet quod illud in quo talis rei perfectio suscipitur sit immaterialis: Nam si esset materiale perfectio recepta esset in eo, secundum aliquid esse determinatum, & ita non esset in eo secundum quod est cognoscibilis seu immaterialiter, prouindeq; non cognoscetur. Manifestum ergo est quod immaterialitas alicujus rei, sit ratio, quod sit cognoscitiva; & secundum modum immaterialitatis, est modus cognitionis.

Hic totus discursus sic in formam redigitur. Quidquid præter id quod est, potest fieri alia omnia, est intellectuale; Sed res immaterialis præter id quod est, potest fieri alia omnia. Ergo res immaterialis est intellectualis. Maj. prob. Quia per hoc distinguitur intellectuale a non intellectuali. Min. prob. Quia cum immaterialis non coarctetur per materiam, facile potest transire in alia omnia, & si potest cognoscere unum immateriale, poterit cognoscere & alia immaterialia, fierique ipsa, multoque magis ex tertio de An. t. 7. poterit fieri alia inferiora, noscendo scil. materialia.

b 3

RESPON-

R. P.
MŁOD
TOWSKI
et Z.
VI

RESPONDETUR. Quod attinet ad discursum, ille probat quod intellectivum debeat esse immateriale, sed non probat conversam, omne scilicet immateriale esse intellectivum: Tota enim vis mediis terminis est in hoc: Quod oporteat illud, in quo talis notitia suscipitur esse immateriale, sed non probatur hoc ipso, quia immateriale est, jam debere esse tale, in quo alia, secundum suas perfectiones suscipiantur. Deinde concedatur providisse Deum alterum hunc perfectionis modum, sed nego illum connecti essentialiter cum immateriali. Quod attinet ad formam, si minor sit universalis, falsa est: Si autem sit in Darii vera erit, sed non concluder intentum; nam debet inferre omne materiale intellectivum. Illa propositio quod non coarctatur per materiam facile potest transire in alia omnia, si ly facile potest, supponit pro non impeditur vera est propositio: Quia nihil titulus praeciso immaterialitatis, ab intelligentio impeditur, sicut nec titulus praeciso animalis: Si autem ly faciliter potest, supponit pro exigit, essentialiter, falsa est propositio nec ulterius probatur. Addo, de facto quidem ea, quae recedunt a materia, suntque substantia, intelligunt: Sed queritur: An hoc sequatur essentialiter, summaque nobilitas substantiae immaterialis, exiget nobilissimam, h. e. immateriali actionem, sed negatur, quod exigat intellectionem.

Punctum Difficultatis 2.

Continuatur idem examen.

Perez. disp. 3. de scientia Dei proposuit etiam alias Implicantias.

PRIMA IMPLICANTIA est desumpta ex Suarez. Non datur de facto talis substantia, ergo non est possibilis: Neque enim est ratio, cur de facto non esset datus hic gradus. Prob. Conf. Quia anima rationalis deberet tali substantia esse melior; jam autem auctor naturae, incipiens a nihilo ita res ordinat, ut ab infima ad supremam procedat continuè sine interrupzione eminentiae, & subeminentiae, ita ut nullus graduum locus sit vacuus. Et sicut inter corpora cœlestia, non datur vacuum sed contigatio; alias cœlis frustra deditus Deus virtutem operativam uniformiter diffimenter; ita etiam gradus entium substantialium, debent non esse interrupti; alioquin Deus frustra dedit singulis naturis eminentiam virtutem, manifestandi suam eminentiam, potuisseque alias non producere infimam naturam, quod est absurdum: Quia natura proxima infima possibili, adeoque eminentior, si haberet intellectum, doleret de eo quod facta sit infima, & quasi cauda mundi, cum posset habere locum honoriorem. Eadem autem ratio est, cur non sit

omissa aliqua natura intermedia proxima infima: Doleret enim quod facta sit proxima infima, neque posset ostendere suos gradus eminentia.

Vis dictæ Conseq. ad hoc revocatur; si natura illa esset possibilis & non est factum miraculum impediens ejus existentiam; de facto existit; sed non est factum; quia non probatur factum: Miraculum autem quod non probatur debet negari, alias possemus dicere, aquam conaturaliter posse calefacere, sed esse impedimentum.

Addit ulterius rationem, cur non detur supra creatura quamvis detur infima: Quia non est malum Angelo supremo, quod de facto sit supremus: Homo autem non potuit naturaliter fieri suprema creatura: Quia cætera sublunaria, cœlesti indigent motu: Homo autem non potest movere cœlum.

RESPONDETUR. Negando Conf. Ratio cur non detur de facto creatura immaterialis non intellectiva est, placitum Creatoris, sicut & in infinitis aliis creaturarum speciebus. Quod attinet ad Protopopœiam induciam, debuisset vi illius etiam perfectissimam producere creaturam: Quia portuisset proxima suprema, quæ nunc est dicere, hæc quæ ante me est dominatur mihi, & illi nullus, illaque de se dictum maxima, & tamen potest illa inferior esse, habereque se superiorem. Durum autem est, si præcellant parum nobiliores, & ipsi non precedantur, sicutq; inter cœcos, monoculus Rex. Quod si dicas multitudinem dominantium esse quid malum, tunc infima creatura peteret nem tam multæ creentur, malumque illi esset tot aliis subdi. Deinde si datur de facto infima creatura, ergo non datur minus Dei participativum: Jam autem sicut est Deus chaos quoddam perfectionis, ita creatura est chaos defectibilis, ergo potest minus & minus deficere a Deo: imo ex quacunque demonstratione, implicabit dari creaturam perfectissimam, ex eadem ferme proportionaliter inficeretur, implicare imperfessionem, & sicut per negantes infinitum implicat linea finita ab una parte, & ex alia parte infinita, sic etiam implicabit finitudo in imperfectione participandi Deitatem imperfectius, cum infinitudine, participandi eam perfectius. Insuper illud etiam non demonstratur, quod homo non sit, nec posset esse supremus: Quia neque hoc demonstrari potest, de facto ab intelligentiis, cœlos moveri, & quod non nisi ab illis moveri possint: Et licet unaquæque resistat manifestativa in actu primo suæ perfectionis, hæc enim stat in ipsa connexione prædicatorum essentialium, sed non est manifestativum actu secundo: Quia ad hanc manifestacionem requiruntur termini alii, cum quibus debet fieri commensuratio, quos omnes, non est necesse existere.

2. IMPLI-

Disputatio I.

19

1. **IMPLICANTIA** est. Quam multis præsuppositis sic idem format, si esset possibilis Spiritus non intellectivus, vel esset informativus materia, vel non esset? Si primum, exigeretur à materia proindeque aut actu existeret, aut haberet causas naturales suæ existentiae: frustra enim daretur appetitus in materia ad illam formam, cuius nulla causa naturalis daretur. Jam autem nullæ causæ dantur, talis Spiritus produciva. Si autem non esset informativus materiæ Spiritus, ergo distaret magis ab infimo corpore quam anima rationalis, & homo: Entia enim penitus abstracta à materia, vix cum corporalibus habere videntur similitudinem, ergo deberet esse inæqualis in perfectione cum corpore illa substantia spiritualis: Ergo vel per exceptionem vel per defectum essent inæquales: sed substantia illa spiritualis, non esset inæqualis corpori per defectum; infimum enim corpus plus quam duplo exceditur ab homine: quia ahas homo, non plus valeret, quam terra; Ergo cum excedat hominem illa substantia spiritualis, & homo excedat corpus, non poterit illud excessivum hominis esse inferius corpore. Si autem illa substantia spiritualis est inæqualis corpori excedens, ergo corpus ab illo Spiritu non intellectivo plus exceditur, quam excedatur ab homine intellectivo: neque enim dantur species dissimiles, & quales in perfectione; melior ergo erit illa substantia quam homo; quod est evidenter absurdum, nam substantiale intellectivum evidenter est melius substanciali non intellectivo.

RESPONDERI potest. Illum Spiritum formativum materiae, non tamen sequitur vel illum dari de facto, vel causas illius secundas: sufficit enim, quod Deus tanquam Auctor naturæ posse illum producere, ut producit Animalia rationale in se soli: posset dici, quod illi Spiritus non sit informativus materiae alius speciei.

RESPONDERI etiam posset, illum Spiritum non formativum materiae, sed formam substantiam spiritualem, non intellectivam, posset: que dici, quod distaret magis à corpore prænatura anima, per negationem ordinationis ad materialiam, quam dicit nostra anima, sed non distaret magis per inclusionem majoris in omnibus perfectionis.

Immerito etiam supponit quod non possint dari duas species & quales, de quo etiam infra. Deinde si inter dissimilia specie, non potest evidenter pro semper colligi inæqualitas substancialis, nec etiam æqualitas, ergo non est majoratio corporis æqualitas quam inæqualitas adfruenda; sicut si non apparet in bilance inæqualitas, non arguimus inæqualitatem. Quod autem dicit ideo non adverti inæqualitatem inter species ne appareat evidenter impossibilitas mysterii Trinitatis, in qua distincta specie paternitas à filiatione, habet tamen æqualitatem. Id

arbitrarium est. Unde enim fecitur de hac intentione Dei? Rursus ne appareret impossibilitas mysterii Trinitatis, noluit Deus elucidere in creatura signum distinctionis virtualis intrinsecæ, ergo neque erat necesse occultari illam inæqualitatem, ne appareret evidenter impossibilitas mysterii. Addo non implicat Contradictionem ex ratione generica ut distincta specie sint æqualia, alias hoc nec in Divinis salvati posset: nec id implicat ex ratione creaturæ; quia non implicat ut unum excedat aliud in uno genere, & in alio excedatur, sive se sibi coæquent, & sicut esset mera divinatio dicere quod color cœruleus non sit æquus, perfectus ac viridis; ita divinando dicitur, distinctas species substanciales, non posse esse æquales: & quamvis æqualitas sit unitas in tanta quantitate perfectionis, hæc tamen unitas, non debet esse per continentiam identitatis, sed sufficit ut sit per continentiam æquivalentiæ. Quando autem queritur: quæ sit ratio, cur eadem specie sint æqualia, facile est respondere quia idem semper est sibi æquale, non possumus autem dicere quod distincta specie sint æqualia: quia conditionem prædicatorum non attingimus. Et sicut si supra eandem basin ducantur trianguli possunt esse in ratione angularium æquales, non in ratione materiali, casu quo linea unius sint aurum, aliud plumbum, eritque ibi inæqualitas cum æqualitate; ita posset esse in substantiis.

Eundem Medium Terminum sic proponit Esparza Q. II. art. 1. & supponit in primis quod ea quæ sunt invicem dissimilia, sint invicem inæqualia. Supponit rursus, quod substantia spiritualis sit magis dissimilis omni substantia materiali, quam substantia materialis, alicui materiali, & substantia intellectualis est magis dissimilis, cuilibet substantia non intellectuali, quam sit dissimilis substantia non intellectualis, substantia non intellectuali. His positis sic arguit: Si possibilis esset substantia ex una parte immaterialis, ex alia parte non intellectualis, possibile esset, ut eadem substantia distaret magis, simulque distaret minus, ab uno eodemque termino: quia enim esset immaterialis, distaret magis à brutis quam bruta inter se; quia vero non esset intellectualis, distaret minus ab iisdem rebus non sensitivis quam bruta inter se, nam bruta essent noscitive, illa substantia non esset noscitive, utpote non intellectiva. Et alias supponit quod non posset illa substantia utpote spiritualis sensitivæ noscere: Sed impossibile est unam eandemque substantiam magis & minus distare ab eodem termino. Ergo.

RESPONDE TUR. Non implicare Contradictionem, unam eandemque substantiam, magis & minus differre, ratione diversorum prædicatorum. Quod ipsum probatur in primis Inductione in aliis entibus: nam v.g. si comparetur

b 4 intel-

R. P.
MŁOD
TOWSKI
et Z.
VI

intellectio spiritualis & brutum ad Deum, magis accedit ad Deum brutum, quod est substantia quam intellectio quae est accidens, & nihilominus intellectio spiritualis, sub formalitate spiritualis, & sub formalitate actus, magis accedit ad Deum. Rursus si comparentur inter se visio ocularis, & visio spiritualis, in ratione expressio-
nis ejusdem objecti, magis inter se convenient, quam intellectio v. g. nigri, comparata ad intellectu-
nem albi, & nihilominus illa duae intellectio-
nes in ratione spiritualitatis, & in ratione intellectio-
nis, magis inter se convenient. In Moralibus idem evenit: nam argentum estimabilitate magis accedit ad auro, & nihilominus meliores sunt plures solidi ærei accedentes ad unum aureum pretio, quam grossus aliquis argenteus. Hoc ipsum ulterius in hoc principio fundatur: Quia ne unum distet magis minusve, debet id esse, ne sequatur contradicatio, quae non potest sequi, nisi ratione ejusdem de eodem, si autem sit accessus & recessus ratione diverorum prædicatorum, non erit contradicatio de eodem, ratione ejusdem. Et hoc etiam modo solvi debent ea, quae adducit art. 2.

3. IMPLICANTIA ejusdem Esparza est. Quæcunque sunt & esse possunt in universo, in vicem sibi devincta sunt, per mutuas utilitates: hoc ipsis enim redundaret, & perperam existaret, essetque mittendum foras, ut infatuatum sit. Substantia autem spiritualis, quae non foret intellectualis, foret prorsus inutilis universo: utpote nulla vitali aut transiunti actione prædicta: non prædicta quidem vitali: quia seclusa spirituali intellectione, non habet quod agat, utpote nec sensitiva, nec vegetativa. Transiunti actiones non haberet: Nam nec aliud sibi simile, posset educere, nec generare, nec producere aliquid materiale: quia materialia non continentur efficienter in spiritualibus.

RESPONDE TUR. Lapis nullam habet actionem vitalem, nec etiam transiuntrem: nec enim unus generat alium: quod si sufficiat emanare lapidem ex se suas passiones, idem dici poterit de illa substantia immateriali. Possent etiam tribui illi substantia actiones transiunti, producendoque eorum materialium, quae pullulare possunt ex applicatione actiorum ad passiva.

Quid si aliquis ita discurreret, diceretque, quod illa substantia, haberet notitias immateriales non tamen intellectiones, sicut id illustraret: Ut scilicet coincidant operatio spiritualis cum immateriali: nullum enim fundamentum est hæc duo separandi, cum nullibi reperiatur immateriale absque spirituali, ita tamen ut illud immateriale distinguatur ab intellectivo: quia de facto reperitur in accidentibus immaterialis sine intellectivo, ita ut illa notitia sit quidem immaterialis, non tamen intellectio: quae duo distingui in primis ex eo colligitur: Pone sensations, quae habeant partes & dicant exi-

gentiam molis: nunquidne si conciperetur illa sensatio, ocularisque visio sine ulla mole, debet jam intelligi per locum intrinsecum, quod illa notitia sit jam intellectio? Apparet ergo hæc distingui, quæ duo non appetit, cur pro statu non nisi considerationis distingui possint, & non pro statu reali. Rursus probatur ordinariè ex hoc immaterialitas & intellectivitas animæ, quia attingit semota cæteroqui à sensibus. Pone ergo illam substantiam nihil cognitiram semotum cæteroqui à sensibus: Si tenet fundamentum allatum, sequitur, quod illa substantia, quæ non nosceret, alia, quam cæteroqui à sensibus subiecta, non sit futura intellectiva. Sed cur insuper non poterit noscere illa non nisi objecta, cognitione tamen immateriali?

Ex his apparet, quod cum difficultate positi-
va Implicantia substantia spiritualis non intel-
lectiva adseratur, absolute tamen.

DICENDUM ERIT: Implicare talem substan-
tiam, sed per locum probationis negativum.

RATIO. Tum quia, ex una parte communis sententia oppositum docet, ex alia parte posset sic rejici omnis ostendenda implicantia. Non implicat contradictionem, ut sit essentialis connexio substantia immaterialis cum intellectivo, possestioque sit pro communi sententia: Si autem est essentialis dicta connexio, implicabit oppositum. Tum, quia nisi ponatur hæc regula, ut de possibilibus discurramus conformiter ad ea, quæ videmus & scimus, dabitur ansa infinitarum fictionum, diceturque possibile esse rugibile spirituale, distinctum à præsenti, & cetera similia. Quia verò præsentes substantia immateriales sunt intellectivæ, etiam de possibili-
bus idem erit dicendum.

QVÆSTIO III.

De Incorruptibilitate Angelo-
rum.

PRÆMITTO 1. Non esse in hoc difficultatem, utrum Angeli de facto sint incorruptibles h. c. non annihilandi, nec desituri: hoc enim est ex Script. Dicuntur enim peccata dæmonum fore aeternæ & Beatitudo de Angelis. Ep. Judæ v. 6. Matth. 18. v. 10. Luc. 20. v. 36.

Suar. & Arriaga colligunt id ex eo quia in La-
teran. definitur, animam esse immortalem, ad quod deseruit ep. Sophronii recitata in 6. Synodo & approbata Act. 13. ubi dicitur; Sichomiu-
num animæ permanent incorruptæ sic Angeli immortales perseverant. Idem docuit Dyon. de Div. Nom. c. 4. Athan. L. de Com. Esen. Div. Basil. in princ. Ps. 44. & Aug. L. 12. de Civit. Dei c. 15. Angelos vocat creature immortales.

PRÆMITTO 2. Non esse in hoc difficultatem: An Angeli sint incorruptibles, prout incorruptibili-
le opponitur corruptibili, sumpto pro compo-
sitione ex materia

Disputatio I.

21

materiæ & formæ quod sit destruibile: In hoc enim sensu cum careant unione destruibili, non sunt corruptibiles. Sed in hoc est difficultas: An sint incorruptibiles, h. e. An scil. Angelus sit talis naturæ, ut ei desitio & destrucción, competere non possit. Hoc ipsum autem ex Martinon dupliciter adhuc accipi potest; In primis absolute: Angelus sit talis naturæ, ut per nullam potentiam destrui possit. Deinde: An destrui possit de potentia ordinariæ? Quod ipsum subdividitur ab eodem, primo quia ut ille loquitur, in toto ordine causarum naturalium nulla est vis per quam destruī possit, adeoque nulla ē causis naturalibus exigit ut res illa destruatur, quare Deus agendo secundum exigentiam causarum naturalium, non potest illam destruere. Secundò quia res illa naturaliter & intrinsecè, exigit nunquam deficere.

PRÆMITTO 3. Non esse tantam difficultatem in asserendo quod nullum sit agens secundum, quod per Angelum destruī. Ratio, quia hæc causa vel esset distincta ab ipsomet Angelo, vel ipse met Angelus? Non primum; quia nulla creatura potest annihilar, & tamen Angelus non posse definiri nisi per annihilationem: Non etiam secundum, propter eandem causam.

PRÆMITTO 4. Non esse in hoc difficultatem: An de potentia absoluta possit annihilar Angelus: affirmatur enim communiter: Quia vel est impossibilis per multos creatura inannihilabilis, de quo in fr. vel si est impossibilis, nullum est fundamen- tum tribuendi id Angelo.

PRÆMITTO 5. An de potentia ordinariæ an- nihilar possit Angelus, querunt Auctores, & ordi- nari determinunt: cum quibus

DICENDUM est; Angelos non esse annihilabi- laper potentiam ordinariam.

PROBARI potest i. Conclusio. Si Angelis essent de potentia ordinaria annihilabiles, id ideo esset, quia scil. haberent intrinsecam exigentiam non nisi certæ & determinatae durationis, sed ex una parte hujus determinatae durationis, nullum est fundamentum positivum; ex aliaparte consensus DD. stat pro incorruptione totundem; E. apparet illos esse incorruptibiles, sed non sunt incorruptibiles per ordinem ad potentiam absolutam. Ergo per ordinem ad ordinariam.

PROBATUR 2. Quia si essent de potentia ordinariæ destruibile, & dicerentur absolutè immortales, & non dicerentur; dicerentur quidem, quia illos ita appellant PP. non dicerentur autem; quia quod vel ab uno agente in serie agentium naturalium potest corrupti, non potest dici absolute immortale & incorruptibile, & ita gratia, non nisi à peccato corruptitur, nec tamen dicitur immortalis & incorruptibilis.

Necque valet, si recursas ad Deum secundum potentiam ordinariam operantem: Nam hoc non essent absolutè immortales. Nec ob-

stet, quod Deus sit agens altioris ordinis: Quia ex eo quod D. Deus de ordinariæ potentia possit animam rationalem & Angelum producere, non potest uterque dici absolute improducibilis, quamvis Deus sit agens altioris ordinis. Ergo etiam si D. Deus potest de ordinaria potentia annihilar Angelum, non poterit dici Angelus inannihilabilis, quamvis Deus annihilans, est intra ordinem naturæ altioris ordinis.

PROBatur 3. Anima rationalis non est de potentia ordinariæ destruibilis: Nam Lateranense definit animam rationalem esse immortalē, adeoque inannihilabilem, sed non definit esse inannihilabilem à secundis agentibus: Nam hoc definierat ipse Christus clare Matth. 18. Ergo definit esse indestruibilem à Deo, per potentiam ordinariam. E. etiam propter paritatem, Angelus erit indestruibilis vi potentia ordinariæ: Nam quod convenit imperfectiori, in eadem serie perfectionis, debet convenire & superiori, intra eundem ordinem: unde si convenit homini discurrere, conveniet & Angelo.

CONFIRMATUR hoc totum. Si Angelus esset annihilabilis per potentiam ordinariam vel ideo esset, quia haberet corpus & spiritum unita unione dissolubili; & hoc non, quia Angelinon sunt compositi modo prædicto; vel ideo esset annihilabilis per potentiam ordinariam, quia constaret materiæ & formæ spirituali, & hoc non, quia materia spiritualis vel est impossibilis, vel nullum est fundamentum illius ponendæ in Angelis. Nec petitur illorum annihilabilitas ex inductione contrariarum dispositionum; quia illarum nullum fundamentum. Non etiam ideo sunt annihilabiles per potentiam ordinariam, quia determinatam exigunt durationem; hæc enim etiam ipsa, arbitriæ ponit.

Quia verò ordinariæ solet institui Examen rationum, quæ probant, Angelos esse inannihilabiles per potentiam ordinariam, faciendum idem erit nobis.

i. *RATIO* desumitur ex S. Doctore h̄c q. 50. art. 5. & proponitur sic: Quod convenit alicui secundum se, nunquam ab eo separari potest; ab eo autem cui convenit per aliud, separari potest, separato eo secundum quod ei conveniebat; rotunditas enim à circulo separari non potest; quia convenit ei secundum se ipsum; sed æneus circulus, potest amittere rotunditatem, per hoc quod circularis figura separetur ab ære; atqui Angelo secundum ipsum esse convenit esse incorruptibilem secundum suam naturam. E. Min. prob. Quia Angelus est forma quædam secundum se subsistens h. e. independens in esse à materia. Eadem Min. suadetur ex operatione Angelii, quæ est incorruptibilis; quia objectum illius operationis, à quo accipit speciem & operationem hoc est intelligibile, est incorruptibile, utpote necessarium & æternum, sicut sunt objecta scientiarum; operatio autem rei, indicat modum

R. P.
MŁOD
TOWSKI
M. A. et Z.

VI

dum essendi ipsius operantis, cum unumquodque operetur, secundum quod actu est.

R E S P O N D E T U R. Negando Min. Negando item illud solum esse incorruptibile, quod non est compositum ex materia. Certè enim ipsam operationes spirituales, non sunt compositæ ex materia, de facto tamen definunt. Quod autem dicitur operationem indicare modum essendi, in hoc sensu est verum, quod scil. non possit esse ab solutè dignior, quam ipsum suum principium, sed non est necesse, ut sequatur conditionem objecti attacci, utque sit immortalis, si objectum sit immortale: alias deberet esse à se, cùm noscat ens à se. Imò ex dicto principio sequitur Angelos defectibiles esse, cùm ipsa illorum operatio deficiat.

Advertit etiam Arriaga hoc Argumentum multum probare, & oppositum: multum quidem, quia si incorruptibilitas Angelorum comparetur cum rotunditate in circulo, sicut nec divinitus rotunditas potest separari à circulo; ita nec divinitus annihilari Angelus. Quod autem oppositum probet dicta ratio inde deducatur. Quia quamvis rotunditas non possit separari à circulo, tamen cum sua rotunditate destrui potest, ergo idem de Angelis dicendum.

2. R A T I O ex codem S. Thomas sic proponitur ab Arriaga h. c. n. 26. Res quæ caret contrario, & habet causas, semper eodem modo applicatas, & potentes se conservare, semper necessariò conservabitur: Idem enim manens idem, semper aptum est facere idem. Sed Angelus non habet contrarium, & Deum à quo producitur, semper habet aequa applicatum ad conservandum; Ergo aequaliter semper conservabitur.

R E S P O N D E R I potest i. Negando universaliter Majorem. Quia in primis dantur qualitates materiales, non habentes contrarium, & quæ à Deo solo conservantur, & tamen desinunt, tales sunt species audibiles, sonus, &c. In spiritualibus etiam negant aliqui species spirituales semper retineri. *Hec Responso*

N O N S A T I S F A C I T. Nam quamvis sonus per oppositionem diversa formæ quæ sit non sonus, non habeat contrarium; tamen propter bonum universi depositit interire: Si enim omnes soni conservarentur, officerent distinctè auditivæ: habet etiam sonus oppositionem cum specie intra idem genus, nempe cum sono minore; sonus enim major ita superat minorem, ut non possit audi, & vicissim potest superari à majori adhuc & majori; nihil autem simile potest dici de Angelis. Itaque aliter

R E S P O N D E T U R 2. Majorem scil. esse veram, si ipsum objectum conservandum dicat intrinsecam exigentiam ad conservari; & ita vivens conservatur propter exigentes id dispositio-nes, illis autem deficientibus, non conservatur: Difficultas autem est: An Angeli dicant exigentiam ad semper conservari? Quod autem

id dicant per nostras rationes commodius suadetur. Quod autem adfertur, spirituales species depositare non nisi determinatam durationem, id melior Philosophia negat.

3. R A T I O. Suarri est hic l. i. c. 9. n. 7. Esse scil. conforme inclinationi naturali Angeli, ut sit perpetuò.

R E S P O N D E T U R. Siloquamus de appetitu elicto, hic non probat in annihilabilitatem: quia etiam homines habent appetitum elictum ne moriantur, nec tamen sequitur de potentia ordinaria, esse indestruibilem hominem. Imò cùm Angelis sint rectissimi in suis appetentiis, noscendo se non posse ex intrinsecis principiis durare semper, nunquam id appetenter appetitu elicto absoluто. Si autem dicatur hunc appetitum esse innatum, probandum prius fore non dicere Angelos intrinsecam determinatam durationis. Unde causa naturalis illorum conservationem impediens, esset, determinata durationis exigentia.

Et hæc circa examen Rationum. Sit

DIFFICULTAS I.

An Angelus sit inannihilabilis ex gratia per potentiam ordinariam?

Vidimus Angelos non esse per potentiam ordinariam annihilabiles, restat discutere, hæc in annihilabilitas, estne illis per naturam debita, an verò ex gratia? Poteat in praesenti esse quæstio de re, & de voce. De re erit, si quis dicat non esse in Angelis exigentiam, ne unquam corruptantur, sed habere id mero favore; De voce erit quæstio, si dicas in Angelis non reperi prædicatum obnoxium corruptioni: quia tamen de absoluta potentia possunt annihilari, debemus dici in annihilabiles per gratiam?

D I C E N D U M est; *Angelos per naturam esse incorruptibles, & non per gratiam.* Est contra Valsq. d. 182. c. 2. Martinon d. 36. S. 6. Pronostra Concluſione est citatus Suarez. Arriaga d. 2. S. 2. Joan. à S. Thom. d. 20. art. 4. & alii.

Pro Conclusione restituentur nonnisi communes rationes.

P R O B A R I solet i. Auctoritate Lateranensis sub Leone X. Sess. 8. ubi definitur. *Animam rationalem non solum verè per se & essentialiter habenti corporis formam existere, verum & immortalem esse.* Ly autem per se & essentialiter indubie significat, naturale hoc esse Animæ: quis enim diceret, quod per gratiam hoc habeat anima, quod sit informativa corporis? ly autem verum & connectit illud per se & essentialiter etiam cum anima. Hinc formatur Enthymema; *Animæ ex Conc. Lateran. per naturam est immortalis.* Ergo multò magis Angelii.

R E S P O N D E T Martinon cit. n. 52. Conciliantum definit; *Animam esse per se & essentialiter immortalem, comparative ad causas secundas;*

des: quod dicit se colligere ex duobus, in primis quia Concil. utitur Auctoritate Evang. illud autem significat à causis secundis, non posse in terminaniam. Deinde quia Concil. dicit, quod oppositum sit unum ex perniciosis erroribus, non est autem perniciosus error dicere, quod perseverent continuo beneficio Dei.

CONTRA est. Concedo uti Concil. Auctoritate Evang. sed nego quod ex illo loco, non erat anima per naturam, esse incorruptibilem; hoc enim significant illi termini, per se & essentialiter. Et si Concil. dixisset, Animam rationalem esse per naturam non solum humani corporis formam, sed etiam immortalem, directe concludisset per naturam competere illi immortalitatem. Ergo etiam cum dicat per se & essentialiter convenire illi immortalitatem, concludet item: quia ly essentialiter, est idem, ac per essentialium, & ly per essentialiam, idem, ac ly per naturam. Tum quia ly essentialiter plus adhuc sonat, quam si positum fuisset ly naturaliter: quia quando aliquid dicitur naturaliter non posse fieri, adhuc recursus est ad supernaturalem actionem, sed si dicatur essentialis id esse, non datur jam evadendi locus. Tum quia, negare quod Angelus non exigit incorruptionem, videatur contravenire huic, ex gratia est illi incorruptioni & tamen prius illud, concedunt oppositi.

PROBARI solet secundum. Non implicat Contradiccionem res, quae exigit naturaliter esse perpetuum, ita ut triplex sit rerum varietas, quodam quae naturaliter existunt sed non permanenter, alia permanenter sed defectibiliter, alia permanenter sed indefectibiliter: tales autem Angelos esse suadet locutio Lateran. idem tribuens animam.

RESPONDET. Martinon, quod si daretur talis creatura deberet esse aliqua alia non Angelis deberet enim esse excellenter perfecta: ex eo enim colligitur naturam Divinam & ejus personalitates esse perfectissimas, quia existunt absolute necessitate, post illam vero nequit eminenter concipi creatura necessitas existendi quam in entenaturaliter incorruptibili. Porro Angelis non sunt tantæ perfectionis: dicitur enim Ps. 8. v. 6. quod illis paulo non nisi minus minorata sunt homines.

CONTRA est. Tum quia necessitas existendi positiva in Deo, ideo arguit summam perfectionem, quia est fundata in ascitate, quam quia non haberet creatura, sit ut non deberet esse perfectissima. Tum quia posset illi creaturæ tribuiri formalitas perfectissimæ in linea durationis, non vero in linea absolutæ entis. Hinc talem perfectionem etiam corporibus & ipsis cœlis tribuere possumus. Tum quia, quamvis dicantur Angelis, non nisi paulo superiores hominibus, id non probat quod naturaliter sunt annihilabiles, cum ipsa anima petat etiam non annihilari, in hoc minorata, quia non exigit perpetui-

um exercitium ejus aetatis, ad quem ordinatur, qui est informare corpus, vel etiam in hoc minorata, quia dicit ordinem ad corpus. Quanquam fortassis haec minoratio stat in restrictione intelligendi: pauciora enim Angelis intelligimus.

PROBARI solet 3. ex Suar. Ignis connaturale est calefacere passum, quamvis indigeat influxu Dei, qui libere exercetur: Ergo etiam naturale erit Angelo semper existere, licet indigeat concursu Dei qui libere exercetur: sufficit enim utrobique quod ille concursus, sit connaturaliter debitus.

RESPONDET Vafq. Disparitatem esse, quia ignis habet vim & potentiam producendi calorem, ferturque quasi impetu ad talem effectum, ita ut si ei negaretur concursus, violentum id illi esset; at natura spiritualis, ita existit Deo producente, & conservante, ut ipsa non habeat vim ullam, quia cum Dei concursu seipsum conservet, nec habet inclinationem naturalem, per modum potentiae, ad existendum, cum ipsa non distinguitur a sua existentia. Ex eo vero quod non distinguitur in Angelis esse ab essentiali, non sequitur illorum incorruptibilitas: quia corruptibilitas tota stat in hoc, quod haec essentiali quæ aliquando existit, nutu Dei conservetur.

CONTRA est. Tum, quia concedo Angelum non habere vim quasi effectivam conservandi seipsum, habet tamen prædicata exiguita non annihilari, cur ergo haec non fundabunt naturalem incorruptibilitatem in Angelis? sicut prædicata exigentia in igne, ut ponatur ab illo calefactio, fundant ut illi sit naturale calefacere. Tum, quia vel habet Angelus, prædicata quæ magis exigit conservari quam sonus, species audibles, &c. vel non habet: Sinon habet, ergo conservari illius, ita est illi supernaturale, sicut sonus si servaretur semper: Si autem habet Angelus talia prædicata. Ergo naturale illi est conservari: quia secundum illius prædicata exiguita: haec enim idem sunt. Tum, quia nego ex eis assumere naturam suam Angelos esse incorruptibles, quia existentia illorum identificatur essentiali eorundem. Nego item corruptibilitatem Angelorum stare in hoc quod existentia illorum nutu Dei servetur: hoc enim servari nutu Dei dividitur in membra, h. e. servari secundum exigentiam prædicatorum, & in servari contra exigentiam prædicatorum: primum illud debetur Angelis, & arguit naturalem conservationem.

Accipit hanc paritatem positam in arguemento Cyrilus l. 8. Thes. c. 2.

PROBARI solet 4. quo etiam Argumento utitur Arriaga Disp. 2. S. 4. si esset naturale corrupti Angelo, ideo esset: quia habet naturalem non repugnantiam, & capacitatem passivam ad corrupti. Sed haec Ratio non convincit, alias

exco.

R. P.
MŁOD
TOWSKI
m. Aet. Z.

VI

ex eo, quia lapis habet naturalem capacitatem ad patiendum motum sursum, motus ille erit illi naturalis.

PROBATUS 5. Vel habet Angelus praedicta intrinseca, quæ poscunt à Deo ut illum anhiliet, vel non habet. Si habet, quænam sunt illa? & si illa habet, qui est distinctus, ab iis, quæcum conservantur immediatè à Deo, nihilominus de lege ordinaria corrumpuntur. Sicut non habet talia praedicta, quæ poscunt à Deo ut illum anhiliet: Ergo habet praedicta, quæ poscunt ne anhilietur: nam illud, non poscunt, fundatur in aliquo positivo: ad eum modum; quia non poscit homo, ut sit, Leo, poscit, ne sit Leo. Quod si poscit Angelus ne anhilietur, naturale erit illi non anhilari: hæc enim idem sunt. Neque hoc erit argumentum à sensu negativo ad infinitatem; sed ostendere positivum praedictum, in quo negatio illa fundetur, quod positivum praedictum, intelligitur, per illud poscere non anhilari.

IDEM INTENTUM aliter probat Esparza q. 3. art. 2. Quia scilicet Angelus ex natura rei habet potestatem peccandi lethaliter, peccato autem lethali aeternitas pœnaru[m] debetur. *Sed haec ratio*

NON CONVINCIT, quia ex natura rei Angelo non debentur vires supernaturales gratiæ, sine quibus si peccetur, ad maximum non committetur peccatum mortale cui debetur aeternitas pœnaru[m], immo nescimus demonstrationem, quod debeatur etiam mortali. Quando autem dicit, quod ad puram torturam haberet Angelus appetitum ad sui conservationem: id non convincit, quia non est tortura noscere sibi aliquid non dandum, quod sibi nullo modo debetur, & ad quod nullum ordinem dicit: sicut non est tortura homini, quod non sit lucidus ut sol. Hinc non est tortura Angelo si non est duraturus, si non probas aliunde id illum exigere, immo negabitus habere illum appetitum ad perpetuam durationem.

OBJICIT 1. Vafq. ab Auctoritate Bonav. & Richardi.

Sed illi oppositum sentiunt: Nam agrosunt immutabilitatem, quam vocant incorruptibilitatem, & hanc dicunt esse in aliquibus rebus per naturam, ut in Angelis.

Adducit etiam Auctoritatem Justini L. qq. q. 13. & Damasc. L. 2. de Fide c. 3. *Immortalis inquit est Angelus non natura, sed gratia.*

RESPONDETUR. Negare PP. immortalitatem Angelis, ut significant de absoluta potentia illos anhilari posse: sed non intelligunt nomine gratiæ, collationem alicujus non exigit ab Angelis, quo etiam modo explicari debet Auctoritas Epistola Sophronii.

INSTANT 1. Martinon. 50. Creatio ex sensu Patrum vocatur gratia, quia nullis ex parte nostra meritis praecedentibus, factum est, ut

crearemur: Ergo & Angelis immortalitas erit ex gratia: quia ex gratiâ Dei bonitate.

RESPONDETUR. In primis concedendo intervenire illic gratuitam bonitatem hoc sensu: quia oppositum posset fieri. Sed non hoc sensu, quia hoc non sit exigitum abiisdem. Deinde multi salvant rationem gratuitæ per hoc, quia productio illorum fuit gratuita; conservatio autem est idem cum productione. Denique Disparitas adferri posset, quia ut crearentur nulla fuit in iis exigentia, quæ datur ut conserventur.

INSTANT 2. Idem impugnando secundam responsionem immediate allatam; Nemo dicit ignem calefacere per gratiam, licet prima illius productio fuerit ex gratia. Ergo nec conservatio Angelis erit ex gratia, ex eo, quia illius productio, fuit ex gratia.

RESPONDETUR. In aliquibus quæ supponunt non nisi pro primo suo fieri gratiam, nihilominus etiam continuatio ad gratiam reducitur. Et ita dignitas senatoria ad vitalitatem, est gratia Regis, quamvis de ordinaria lege, teneatur Princeps servare Senatorem, in illa gratia. Interdum etiam gratia primò facta, non transfundit denominationem gratia in conservationem ejusdem esse: Sic v. g. si aliquis Episcopus ex gratia extra tempora aliquem initiet, facit illi gratiam, neque tamen conservatio status illius sacri, vocatur postea gratia Episcopi. Quando autem conservatio debeat appellari gratia, pendet ex usu & usurpatione humanâ, quæ non accessit ad dicendum ex gratia esse Dei, quodignis calefaciat; licet ad gratiam revocetur, quod sol oriatur super bonos & malos, qui etiam usus accessit, ut dicatur conservatio Angelorum in sensu explicato, esse ex gratia.

OBJICIT 2. Vafq. Res omnes possibiles sunt naturâ sunt objecta Divinæ omnipotentis, non ex eo, quod sint possibiles fieri ab omnipotentiâ, sed ideo possunt fieri ab omnipotentiâ, quia sunt possibiles. Ergo etiam eodem modo philosophandum est de corruptibilitate, nempe quamcunque rem, ex se ipsa, secundum rem, potentiam habere ut non sit.

RESPONDETUR. Eodem modo philosophandum est de corruptibilitate per ordinem ad potentiam absolutam, ac philosophamus de possibiliitate, scilicet dicendo non ideo de potentia absoluta posse anhilari Angelum, quia Deus habet potentiam; sed habere potentiam, quia potest anhilari. De corruptibilitate autem per ordinem ad potentiam ordinariâ aliter differendum: quia nec creaturæ dicunt hunc ordinem ad sui anhilationem, nec potentia Divina ordinaria, dicit ordinem ad anhilare.

Quod autem addit in decursu Vafq. Quamvis dicant non repugnantiam possibilia ut producuntur, nihilominus illis non produci, non est violentum; hinc similiter non erit violentum &

innatu-

Disputatio I.

25

innaturale, corrupti Angelis. Id etiam non convincit; Quia possibilia non habent prædicatum exiguum suæ productionis, sed non nisi permisivum, ut ita dicam; exigunt autem Angeline corruptantur, & si concedatur exigua ad producere possibilibus, id erit non nisi per rationem: unde illa exigentia antecedenter ad existentiam, non erit in statu actuali, cum tamen violentia, sit existentium; è contra autem exigentia Angeline annihiletur, est actualis, & in statu existentia deducita, adeoque capax, ut dicatur illi non esse hoc naturale.

Objiciunt 3. Aliqui apud Martinon n. 43, ut aliquid natura suā immortale dicatur, requirunt, non modò ut posset, sed etiam ut debeat, non mori; Tale debitum non est in Angelis; quia tale debitum est vis quædam ad arcendum mortem; hanc non habent Angelii: quia angelos non conservant, sed à solo Deo conservantur.

RESPONDETUR. Vim illam servandi, non habere quidem Angelos, quæ sit coëffectiva conservationis: sicut enim non efficiunt sui productionem, ita nec sui conservationem: habent tamen vim h. e. exigentiam prædicatorum.

INSTABIS. Non datur exigentia in creaturis durationis æternæ à parte ante. Ergo nec à parte post.

RESPONDETUR. Qui non teneret possibilitem creaturæ ab æterno permanentis, dispensatatem facile adferret. Deinde est Argumentum à facilitate ad difficultatem, difficultas autem est durare etiam à parte ante. Addo non ostendi, quidam sit prædicatum exiguum durationis æternæ à parte ante; potest a item tale prædicatum ostendi ad durationem æternam à parte post per rationes suprà pro Conclusione allatas. Sed quid si aliquis dubitaret de Antecedenti: neque enim adhuc illa creatura esset à se, ne inferret necessitatem suæ positionis à Deo tamen, cui per absolutam potentiam resistere Deus non possit; & quod de facto illi restiterit. Nec inde sequeretur factam violentiam alicui creaturæ: nam violentia ut suprà diximus, non similis existenti. Inclinat Martinon ad possibilitem talis creaturæ; quod autem negatio creaturæ illius non sit violentia, sic explicat; quemadmodum Deus alia quædam propter fines bonos non constituit in statu naturali, sed contra ipsorum exigentiam, cuiusmodi est quod omnibus terræ partes extimæ, non æque distant à centro: sic etiam potuit Deus non obsequi exigentiam propter suos fines ne poneretur illa creatura.

Exigentia illa ad conservari, stans cum ipsa actuali conservatione, importat actum primum ad conservari, non quidem distinctum realiter, distinctum tamen ratione: quia in illo instanti durationis, possumus adhuc partiri duo instantia considerabilitatis, in primo exigere essentia-

Angeli ut conservetur, in secundo respondere illi exigentiae Deum. Et licet in eodem instanti non possit aliquid habere actum primum distinctum realiter à duratione, quia alias idem se ipso esset prius & posterius, prius ratione actus primi, posterius ratione ipsiusmet durationis, seu actus secundi physici, potest tamè aliquid in eodem instanti, esse prius duratione per considerabilitatem: ad eum modum quo in Divinis exigit filius, ut persistatur in ejus generatione, quæ exigentia, simul est, cum illius expleione.

DIFFICULTAS II.

Possibilisne Angelus essentialiter inannihilabilis?

Possibilem esse creaturam essentialiter inan-

nihilabilem docuit Arr. D. 15. Met. S. 2. n. 64. & hic D. 2. n. 6. eandem retractat. Favet Mart. D. 6. de Deo. 34. Negat Suar. hic L. 1. c. 9. n. 5. Vasq. hic I. p. d. 182. c. 2. n. 8.

DICENDUM est. Implicare Angelum in quæcunque creaturam essentialiter inannihilabilem, seu quam Deus ne de absolute quidem potentia annihilare posset.

PROBatur 1. Talis creatura & conservaretur & non conservaretur à Deo: hoc implicat contradictionem: Ergo. Quod talis creatura sit conservanda à Deo, probatione non indiget; nam hoc concedunt Oppositi cum Arriaga. Depositum etiam hoc Auctoritas Aug. L. 4. de Gen. ad lit. c. 12. & L. 5. c. 20. Nazianz. orat. 2. de Theol. q. 36. Ansel. Monologii c. 12. qui ita loquitur: *Sicut nihil factum est nisi per creatricem presentem essentiam; itanihil vigeat, nisi per ejus servatricem potentiam.* Unde sicut implicat in alio rerum ordine esse aliquid, quod non sit Deus, & tamen non esse creatum, ita si vis Auctoritatis speletur implicabit etiam in alio rerum ordine, non conservari aliquid à Deo. Gregor. 16. Moral. c. 18. *Cuncta, inquit, quippe ex nihilo facta sunt, eorumque essentia rursus ad nihilum tenderet, nisi eam Auctor omnium, regiminis manu teneret.* Et hoc ipsum, ulterius sic probat Ratio. Quia si aliqua creatura non conservaretur à Deo in genere durationis & conservationis, & quod esset independens & à se, sicut ipsemet Deus; in nulla autem formalitate est impliciter independens, & à se, creatuta. Quod autem non sit conservanda à Deo illa creatura, sic probatur: Conservatio quæ est essentialiter frustra non datur, ut suprà etiam probatum est in simili, sed conservatio creaturæ inannihilabilis, esset essentialiter frustra; quod probatur, si aliquid de se esset necessarium in existendo, & ponendo se extranihilum, illius producere ab alio esset essentialiter frustra & inimaginabilis. Hinc Deus quia est ens necessarium in existendo, non indiget ab alio & non potest produci: Ergo etiam quod est necessarium in permanendo, & essentialiter

R. P.

MŁOD
TOWSKI
M. A. et Z.

VI

tialiter inannihilabile, illius conservatio esset essentialiter frustra. Pone enim v.g. Deum non conservare illam creaturam vel annihilabitur illa creatura, vel non? Si annihilabitur; Ergo non est essentialiter inannihilabilis: Sinon annihilabitur, Ergo sive illam conservet, sive non conservet Deus, ad nihilum conductit. Illustrari hoc potest Sic. Finge Deum nolle ut Petrus sit Animal rationale, adhuc Petrus erit homo: quia hoc est de intrinseca ratione Petri: Ergo etiam si inannihilabilitas est de intrinseca ratione illius creaturae, sive illam velit sive nolit conservare Deus, durabit semper.

Quod autem adducit Arriaga Patrem aeternum & producere Filium, & manere in ejus productione, nec posse cessare liberè, etiam de potentia absoluta, ab ea continua productione, seu conservatione, in praesenti non convinxit: quia in primis ex eo non est essentialiter frustra illa generatio, quia si per impossibile cessaret ab illa Pater, definiret esse Filius; simile autem in praesenti non dicetur. Idque ulterius ex eo: quia cum illa Generatio dicat quid intrinsecum Deo, si cessaret, hoc ipso Deus mutaretur & cessaret: quo ergo titulo Deus est immutabilis, eodem titulo semper filium generat; non mutaretur autem si non conservaret, cum probari non possit (imo oppositum evincitur) quod aliquando conservetur illa creatura. Rursum cum illa generatio perficiatur dictione, quae dictio est realiter ipsa intellatio communis, adeoque natura Divina, sicut ergo natura Divina definire non potest; ita nec potest definire dictio: tale autem, nullum ostendetur absurdum, posito quod illa creatura sit essentialiter inannihilabilis, quantumvis dicatur illa non conservari a Deo. Quod ipsum sic ulterius illustratur, quia etiam illa conservatio, esset essentialiter frustra, si non esset intrinseca & immanens Deo; & hoc excusat, cur non sit frustra, quia immanentia Deo, mutari non possunt: Quia autem illa conservatio non esset immanens Deo, & ex altera parte est de se inannihilabilis illa creatura, hinc non habet titulum, ratione cuius illa conservatio, non esset essentialiter frustra. Nec absurdum est, imo conforme rationi, Deo intrinseca & immanentia, non esse dependentia, a Deo, nec subdi dominio illius, absurdum autem est dicere aliquam creaturam, in aliqua ratione, esse independentem a Deo.

PROBATOR 2. Illa creatura cum sua inannihilabilitate essentiali, & non laederet dominum Dei, & laederet: non laederet quidem, quia nulla creatura est possibilis, quae sit opposita & evacuans perfectionem Divinam: laederet autem ut probatur, quia si non laederet, ideo non laederet, quia scilicet non nisi ex suppositione consequenti ad id teneretur, quod illam videlicet Deus vellet producere, sciens de tali ejus praedicato: sed falsum est illam creaturam non nisi

ex suppositione consequenti esse inannihilabilem: quod ipsum probatur: Quando Deus liberè decernit ut existat Petrus, non ex suppositione consequenti, ligatur ut ille sit Animal rationale: quia scilicet id depositum ex intrinsecis suis principiis; Ergo etiam quando Deus liberè decernit ut existat inannihilabilis essentialiter creatura, non ex suppositione consequenti ligabitur Deus, ut sit inannihilabilis essentialiter; licet ergo illuc sit ligatio Divina non nisi ex suppositione consequenti de ipsa prima existentia, quia poterat Deus non facere decretum de hac existentia; sed non potest non facere decretum, ne sit inannihilabilis essentialiter, adeoque non ex suppositione consequenti est inannihilabilis.

PROBATOR 3. Etiam Auctoritate S. Script. nam Sap. 11. dicitur. *Quoniam autem posset aliquid permanere, nisi tu voluisses, aut quod a te vocari non esset, conservaretur.* Ex quo loco sic arguitur. Illa creatura vel ideo conservaretur, quia Deus vellet conservari, vel non ideo conservaretur; Si non ideo, ergo contradicis Scripturam: Si ideo, ergo liberè conservatur: Ly enim volo in Script. supponit pro liberè. Si liberè conservatur, ergo potest non conservari; Ergo & inannihilari, ergo nec est essentialiter inannihilabilis. Quod si hunc locum interpreteris de solis praesentis ordinis creaturis, aut alio modo, arbitratie, non accipies Script. ut sonat.

OBJICITUR 1. Ex Arriaga huc D. 2. n.4. Non implicat duratio quae se extendat ad tempus indivisibile, vel ad aliquot dies, vel in aeternum, de cuius essentia sit tot diebus, vel aeternum durare.

RESPONDETUR. Hoc Argumentum supponere, quod duratio sit, quid distinctum a re durante, quod falsum est. Sed quid sit de hoc, Negandum est Antecedens propter alias rationes: possibile tamen est ut ex libero Decreto Dei, non ligativo absoluto illius potentia possit esse tanta vel tanta duratio. Casu autem quo ad significandum, & complementum futuri decretum, quo vult Deus nunquam annihilare Angelos, produceret qualitatem aliquam, illa non nisi ex suppositione esset inannihilabilis; quia esset conformis & proportionata ipsius decreto, quod ipsum ex suppositione non nisi inannihilabilitatem infert. Et sicut ex suppositione quod Deus velit esse amicus creaturae, quoadusque ipsa non peccet, dat qualitatem gratiae, quae inaccessibilitatem dicit, quoadusque creatura non peccet, idque ex titulo, quia complementum debet esse proportionatum ipsi actu, ita & illa qualitas, ut proportionetur decreto, debet esse non nisi ex suppositione inannihilabilis.

OBJICITUR 2. Non est contra dominium Dei, licet necessitetur, ut Petrus sit non nisi Animal rationale; Ergo etiam non erit contra dominium

minimum Dei creatura essentialiter inannihilabilis.

RESPONDE TUR. Negando Conf. quia quando Deus produxit Petrum, habet illum ita subditum, ut possit illum in talis statu ponere, in quo ita se habeat in ratione physica, ac si nullo modo exigeret esse animal rationale: Nam dum non existit, habet se, ac si non esset animal rationale. Ex quo ulterius habet Deus ut dicatur illius subdi Petrus, & pondere à dominio illius. Quod quia non posset Deus facere respectu creatura essentialiter inannihilabilis, sit ut illa non dicatur subdi Deo. Deinde exigentia illa a pro statu metaphysico & intentional, circa quem minus Deus potest: nam possumus ponere in statu metaphysico rationale sine risibili; circa quod minus Deus potest: nam illud à parte ponere non potest. Creatura autem essentialiter inannihilabilis, non esset jam pro solo nominis statu metaphysico, sed etiam pro statu physico, qui absolute Deo subdi potest.

Denique exigentia illa Petri, ut sit animal rationale, si spectetur independenter à nostris conceptibus, fundatur in ipsa existentia: extra eum existentiam, non est illa exigentia nisi intentionalis. Quod si illa exigentia fundata est a ipsa existentia, sicut ipsa existentia, est Deo subditata ex consequenti, etiam fundata in illa eountur subdi, sequique, tanquam accessoria, conditionem principalis. Quia vero nihil si nile ostendi posset in creatura essentialiter inannihilabilis, sit, ut illa debeat dici simpliciter non subditata Deo.

INSTAB 1. Qui dicit unum actum intellectus voluntatis posse videre aut amare plura objecta: Item unam speciem Angelicam, poterat representare multa objecta, &c. non minus dominum Dei, etiam si inde sequatur non posse Deum facere, ut illa eadem cognitione, eadem species, sit non nisi unius objecti: Ergo etiam & inannihilabilitas illius creatura, non erit contra dominum Dei.

RESPONDE TUR. Negando Conseq. propter disparitatem allatam: quia scil. potest Deus illam speciem, illam cognitionem, &c. ponere in statu, in quo ita se habeat, ac si illam exigentiam non haberet; non posset autem Deus sic facere cum creatura essentialiter inannihilabilis. Deinde quia illa notitia & species in conseruari penderent à Deo, secus illa creatura.

INSTAB 2. Dominum Dei in creaturas, non est ita absolutum, ut nihil sit imaginabile, quod non posset Deus circa quamlibet ex illis facere: sicut alia debentur semper dicere, quæcumque nobis occurserint esse possibilia, & quod Deus hominem posset facere lapidem: quia est absolutus Dominus.

RESPONDE TUR. Quamvis Deus non posset facere ut homo sit lapis, salvabitur ejus dominum propter dicta supra. Et licet non debeat

mus imaginari dominium Deitale, ut nihil sit quod non possit facere, debemus tamen imaginari tale, ut etiam secundum illud quod Deus non potest in creaturis facere, secundum inquit illud, sit subditum, ratione ipsius existentiae, quam subditionem non haberet creatura, essentialiter inannihilabilis. Sic si Rex aliquis Principem non possit punire, nisi ablatâ dignitate, id non derogat dominio Regis; sed si punire non possit, nec auferre dignitatem, in qua impunita exercita fundabatur, minuetur dominium Regis. Sic etiam, quia illa impotentia ne homo fiat à Deo lapis, fundatur prout est actu exercita in ipso existere; cum illud existere sit Deo subditum, bene salvabitur adhuc dominium Dei. Quia autem existentia creatura essentialiter inannihilabilis Deo non esset subdita, sit ut non salvet dominium Dei.

OBJICITUR 3. Ex Martin. d. 6. n. 34. Potuit Deus cum humano intellectu producere actum supernaturale, afferentem de seipso quod sit toti æternitati coexistens adæquatè, illi repugnabit falsitas ab intrinseco, alias concurreret Deus specialiter ad actum supernaturale, qui falsus esset; falsi autem Deus non potest esse specialis auctor.

RESPONDE TUR. Concedit quidem Ovidio Controv. i. Animastica p. i. Posse dari actum supernaturale falsum, de quo alias. Ceterum Argumentum non convincit: Ratio, quia ille actus diceret se perpetuo duraturum, involvendo tacitam conditionem: Si scil. oppositum Deus non voluerit. De quo etiam dictum in materia de Visione.

QUÆSTIO IV.

De Prædicatis distinctionis Angelorum inter se.

PER Scripturam constat Angelorum multitudinem maximam esse: quia exprimitur per numerum, distinctionem à nobis non conceptibilem; Ut cum dicitur; *Milia milium ministabant, & decies milles centena milia afflebant eis.* Unde aliqui, intulerunt plures esse Angelos omnibus arenis, foliis, guttis, &c. sed immerito. Quia hujus talis adamussim facienda comparationis nullum in patribus fundamentum: Sed id habet fundamentum, esse illos plures hominibus & speciebus materialium: Ratio, quia docent PP. non nisi ex infimo ordine infimæ Hierarchiæ, Angelos nostræ custodiæ deputari, & singulis speciebus singulos. Sed hoc ipsum adhuc dicit esse obscurum Vasq. D. 180. c. 3. aditque in fine, unde constare nobis posset, eundem Angelum, in custodiâ multorum hominum, iterum atque iterum non delegari? Dari Angelos singulis hominibus singulos docent Origines, Basil. Niss. Theod. Hieron. dubitat tamen Magister in 2. dist. 2. Omnes apud Vasq.

c. 2 d. 245.

R. P.
MŁOD
TOWSKI
M. A. et Z.
VI

d. 245. Sed nonnisi post nativitatem hanc deputationem fieri voluit Hieron. Nam ante nativitatem est veluti pars matris, ac proinde sub eiusdem Angeli curam cadit ex S. Th. q. 64. a. 5.

Singulis individuis specierum dari singulos Angelos docuit Aug. I. 83, quæst. q. 74. sed dari nonnisi singulis speciebus, plures tenent. Imò aliqui videntur significare septem spiritibus ante Deum stantibus omnium specierum gubernium deberi. Quia verò vocatur Angelus Petri Act. 12. & 18. Matth. loquens Scriptura de pluribus parvulis simul loquitur de pluribus Angelis. Angelis inquit eorum vident faciem Patris. Unde concluditur singulos Angelos singulis hominibus dari. Dari illos etiam Gentilibus suadent locutiones PP. qui dicunt illos dari singulis hominibus, non verò singulis tantum Christianis. Sed dubium est, An etiam dentur singulis hominibus singuli dæmones, ut tentent. Dari docuit Orig. & Nisenus apud cit. Vafq.

Circa hanc multitudinem Angelorum unum opponitur. Homines electi debent occupare sedes Angelorum malorum ut docet Aug. Beda, Ansel. apud Vafq. d. 180. Rursus, electi sunt pauciores reprobis; ergo jam soli electi parres erunt numero reprobis Angelis. Rursus, magis excedunt electos reprobri quam tertia parte; Ergo, si electi tertiam partem exæquant Angelorum, tota multitudo hominum longè magis excedet. Ant. probatur ex Apoc. 12. Ubi Draco detraxit suā caudā tertiam partem stellarum.

RESPONDE TUR. Si ad figuræ veniatur; Homo significatur ove perdita una, Angelis significantur per numerum 99. multò ergo erunt plures hominibus. Draco non significat decipiens Angelos, sed doctos deceptos à dæmonē, ut voluit Lyranus, Richardus, Beda. Deinde non constat quòd unus homo plurium Angelorum sedes non sit occupaturus.

DIFFICULTAS I.

Essentialenē Angelis nonnisi specie distingui.

Quod possint Angeli solo numero differre, Ordinariè docent Nostris cum Suar. hic c. 15. contra Thomistas. Decisio hujus difficultatis vult decisionem hujus propositionis: An sit possibilis creatura immultiplicabilis numerus, cui scil. essentialis sit non habere sibi simile individuum? In hac universalitate tractat hanc quæstionem Suar. D. 5. Met. à n. 23. tenetque negativam cum Molina, accessit Vafq. d. 181. Valent. T. 1. d. 4. q. 1. p. 3. Et post illum Deubalis 1. p. q. 50. a. 4. q. 1. Possibilitatem talis creaturæ post Thomistas docuit Nostris Franc. Lugo de Angelis d. 2. c. 3.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta pro possibiliate creatura essentialiter individua.

PRIMUM ARGUMENTUM est Prioris Laurentii Pikarskī, quod procedit potius de Angelis. Impossibile est multiplicari naturam se ipsa individua, Angelica natura est hujusmodi. Ergo. Maj. prob. Tum quia, non aliam ob causam, natura Divina est immultiplicabilis numerō, nisi quia se ipsa individua est. Tum, quia individuari naturam seipso idem est, ac illam in suo essentiali conceptu involvere immultiplicabilitatem; hinc si multiplicaretur, & esset seipso individua ut supponitur, & non esset, quia multiplicaretur. Min. principialis prob. Quia sicut modum essendi ex omnibus quicunque naturæ creatæ non repugnant, tribuimus Angelis optimū, sic & modum unitatis; optimus autem modus individuationis, est esse seipso individuum. Quod ipsum quod Maj. prob. nam quemadmodum unitas, sequitur ad esse, sic & modus unitatis, sequi debet ordinem & modum essendi. Ergo & perfectissimum modum essendi creatum, individuatio perfectissima creatæ. Quod autem talis modus unitatis sit optimus, prob. quia reperitur in Deo. Quod autem ille non repugnet Angelis, prob. quia absolute non implicat contradictionem creatura seipso individua.

RESPONDE TUR pluribus modis huic Argumento.

PRIMUS MODUS est. Quia hoc Argumentum non est demonstratio: Ultimò enim sicut in hoc, creatura seipso individua non implicat: mediis autem terminis non implicat, non est demonstrativus.

SECUNDUS MODUS est. Quia videntur hoc Argumentum probare multum, assumendo hunc medium terminum, modus essendi genericus perfectissimus tribuitur Angelis. Ergo & tribui debet individuatio perfectissima. Intentum prob. quia scil. deberet probare, quod sicut Angelis tribuitur modus essendi genericus perfectissimus, sic etiam tribui debeat quod speciem, modus essendi perfectissimus, quia etiam modus speciei sequitur modum ipsius generis; & tamen Angelis non tribuitur modus essendi specificus perfectissimus, alias omnes debent esse ejusdem speciei, adeoque individualiter differentes, vel ad minimum æqualis speciei, quam tamen æqualitatem, non tenet aequalis. Concedo quidem non posse dari speciem perfectissimam Angelis: Concedo esse inæqualitatem specificam, sed Argumentum probat, debere dari speciem perfectissimam, quia datur modus genericus perfectissimus, quem sequitur modus speciei.

TER-

TERTIUS MODUS solvendi idem Argumentum est. Quia intendit probare quod in Angelis detur ratio Individuationis genericè perfectissima: probat autem dari specificè perfectissimam: quod ipsum probatur, quia etiam non in individuatio est individuatio, Angelica etiam individuatio est etiam individuatio: Ergo differentia specie, tanquam membra dividentia individuationem ut sic.

Ut detur aliquid arguenti, sufficit dicere quod Angelis quibus debetur modus essendi genericus perfectissimus, etiam debeatur individualis unitas perfectissima perfectione oriunda a gradu ipso genericō, seu intellectivi; non autem perfectione oriunda, ab aliquā alia specifica individuationis ratione, quamvis illa foret possibilis. Sic v.g. Individuatio Petri, est perfectior individuatione bucephali, sed perfectio ne possibilis, ab ipsa specie; quia scilicet individuum speciei humanae, est perfectius, individuo specie Bucephali. Sic etiam est illuc perfectissima individuatio, possibilis ex genere: quia identificatur perfectissimo Angelico generi, quod est intellectivum, independenter a corpore: & sic ut ad salvandam rationem perfectioris individuatio quod est Petrus, praे individuo quod est Bucephalus, non est necesse ponere aliquam perfectioris individuationem, possibilem de linea in dividuationis: ita nec in praesenti.

Sed ponamus esse possibile ut detur natura creata essentialiter individua debentur esse tales Angeli?

RESPONDE TUR quod non. Tum, quia nullum est fundamentum in PP. tribuendæ talis individuationem in Angelis. Tum quia, quamvis habeant modum essendi genericum perfectissimum, non est necesse, ut habeant individuationem perfectissimam, idque ideo, quia nisi haberent modum essendi genericum perfectissimum, hoc ipso non essent distincti ab hominibus; adeoque nec Angeli; si autem non haberent perfectissimam individuationem, adhuc poterunt esse distincti ab hominibus, esseque Angeli. Tum, quia dictum est in Philosophia, non dari, nec esse possibilia a parte rei individua genericæ, sed mediis non nisi speciebus descendit individuationem, & ita cum non dentur species perfectissimæ in Angelis, nec debent dari individua rationes perfectissimæ; non posset enim ad illas descendit, nisi mediis perfectissimis speciebus: quia verò modus essendi genericus non præexigit per aliquam antecedentiam specierum, communicari, poterit bene convenire Angelis modus essendi genericus perfectissimus, dicet non competit illis individuatio perfectissima, quia communicari deberet mediis speciebus perfectissimis. Tum, quia si in ratione individui non ita discurratur, ut fert communis apprehensio, scilicet ut dicatur sola natura Divina esse essentialiter individua & reliquæ mul-

tiplicabiles, dabatur ansa ponendi multiplicationem naturæ determinatam, v.g. ad 10. individua. Et sicut tu immultiplicationem Angelorum refers in naturam talis individuationis, ita & nos naturam determinatæ multiplicationis, referemus, in talem naturam. Et sicut oppositi habent fundamentum ponendæ naturæ essentialiter individua; quia Divina natura est essentialiter individua, ita & nos ponemus naturam determinatæ communicabilem, quia etiam natura Divina, non nisi determinatis personis Divinis communicabilis est. Porro cum hæc natura essentialiter individua, esset perfectissimæ individuationis, etiam si per impossibile esset possibilis, nondum daretur, sed potius aliqua individuatio, ad pauciora determinata. Quod ipsum probatur, quia quamvis possibilis esset creatura perfectissima, non diceretur illam in principiis illam tenentum, eandem debere de facto dari: Ita quamvis esset possibilis individuatio essentialis creata, ex eo ipso quia esset perfectissima, non deberet inferri, illam de facto dari, sed potius individuationes non ita multiplicabiles, ut multiplicantur humanæ, ut per defectum tantæ multiplicationis, accedant ad naturam simpliciter individuam Divinam. Tum quia, sicut de ipso complemento universi dicimus illud pendere a placito Creatoris, ita & de individuationibus dicetur: unde ergo constabit illam de facto dari, quamvis sit possibilis?

2. ARGUMENTUM est Thomisticum, quidicunt individuationem sumi per ordinem ad materiam; Angelus autem est quid ita materialis.

RESPONDE TUR. Negando hoc principium: quia aliquæ cogitationes nostræ sunt numero distinctæ, & tamen spirituales & immateriales. Aristoteles si alicubi faveret, explicandus, quod materialitas & quantitas sit principium individuationis, magis non nisi notum.

INSTANT 1. Joan. à S. Thom. D. 19. art. 3. n. 10. Philosophi lumine naturali cognoverunt dari unum Deum; Ergo ratio id suadens acceptanda est: sed ratio hæc, cur Deus sit unus, erat immaterialitas, & ita Arist. 12. Met. c. 8. t. 49. inquit: *Ipsum verò quid erat esse primum, non habet materiam, cùm actus sit, unum ergo tum ratione tum numero.* 5. Met. t. 12. Etiam inquit numero sunt unum, quorum materia una.

RESPONDE TUR. Legitima ratio, cur Deus sit unus, non est ejus immaterialitas, sed id quod assumimus in prima Parte de Dei Unitate. Prior locus Arist. non plus vult, quia Deum qui est unus esse immaterialem: Secundus ait de principio individuationis magis noto.

INSTANT 2. Idem. Differentiae individualiter multiplicantes taliter se habent, quod sine qualibet determinatæ sumpta salvetur species, & tamen ipsa divisio substantialis est. Et ita Pe-

R. P.
MŁOD
IOWSKI
m. A. et Z.
VI

trus & Paulus differunt tanquam duæ substantiæ realiter distinctæ, & tamen non specificè distinctæ. Ergo oportet pro principio distinctiōnis accipere aliquid, quod in se substantiale est, & tamen ejus divisio materialiter se habeat ad speciem, hoc autem non est aliud nisi materiale aliquid, quo carent Angelii. Quod Argumentum pluribus dilatatur.

RESPONDE TUR. Materialitas duplex potest cogitari, primò materialitas involvens aliquid corporeum, hoc carent Angelii: sed nego, quod illius carentia, fundet negationem multiplicitatis individualis. Secundò materialitas sumitur pro eo, quod non facit notabiliter unum ab alio differre, hæc materialitas datur de facto in Angelis; neque enim demonstrabile est omnes Angelos, debere à se nonnisi notabiliter differre. Et hanc materialitatem non destruit negatio illius prioris.

3. ARGUMENTUM est. Quo utitur cit. Lugo. Docent Logici distinguendam esse speciem prædicabilem & subjcibilē quibus diversas definitiones adscribunt, supponentes posse unam rationem ab alia separari: Jam autem species subjcibilis, uno etiam individuo est contenta.

RESPONDE TUR. Indebitam esse consequiam ab Intentionibus & Logicis ad Physicam, licet ergo species subjcibilis contenta sit uno individuo, non sequitur, quod etiam physice sit contenta: immo ex hoc ipso in contra arguitur; quia nulla est species ita subjcibilis, ut non possit esse prædicabilis, consequenter nulla ita immultiplicata, quin possit multiplicari. Deinde posset admitti, divisio individuationis in multiplicabilem & immultiplicabilem, sed conditionata, adeoque non inveniens ejus possibilitem; ad eum modum quo divisio quantitatis in finitam & infinitam, non invenit possibilitem infiniti.

INSTAT 1. De Lugo inter munera differentiæ specificæ unum est, constituere speciem; aliud omnino diversum, prædicari de pluribus. Ergo, videntur supponere, possibilem esse speciem subjcibilem, quæ nullo modo sit prædicabilis.

RESPONDE TUR. Diversum est officium Animalis & diversum Rationalis; nunquidne ista duo separari inter se poterunt? & universaliter à diversitate officii in intentionibus seu Logicis, non est licitum argumentari, ad diversitatem physicam.

INSTAT 2. Idem. Differentiæ Individuæ sunt positivæ & inæqualis perfectionis inter se, illaque ad quidditatem individui non minus pertinet, quam differentiæ specificæ: Cur ergo non poterit Deus creare differentiam aliquam individuum intra genus Angelorum, ita cæ: eris omnibus inæqualē, ut non minus differant inter se, quam duæ differentiæ specificæ?

RESPONDE TUR. Si illæ differentiæ indivi-

duæ non minus differentiæ inter se quam duæ specificæ, hoc ipso non individuam, sed specificam differentiam invenient. Deinde concedo, posse dari tales duas differentias individuales, sed nego inde sequi, alterutram debere esse essentialiter individuam.

Punctum Difficultatis 2.

Adseruntur alia Argumenta pro eodem intento.

PRIMUM ARGUMENTUM est ex Mauro Q. 41. Logicā, petitum ex Arist. 12. Metaph. t. 49. qui ut probet non dari plures mundos, ac plures cœlos solo numero diversos, sic argumentatur. Si darentur plures mundi ac plures cœli solo numero diversi, deberent dari plures primi motores talium cœlorum solo numero diversi, sed non possent dari: quod probat. Quæ sunt numero plura, ea materiam habent, at quidditas prima, materia est expers, est enigmatus; Id ergo quod primum movet, cùm sit immobile, unum est & ratione & numero, & ideo quod semper, continueque movetur unum est solum, unum igitur tantum cœlum est.

RESPONDE TUR. Hoc Argum. Aristotelis probat multum: & aliquid contra fidem: probat contra fidem, nempe quod sunt impossibilis plures mundi: hoc enim intendit Arist. ergo debet principium esse falsum quod assumit: positoque quod Trinitatis personæ numero different non specie, probaret itidem in materia Theologica falsum. Quod autem probet multum ratio est, quia probat posse esse plures cœlos: cùm cœli materiam habeant: probat enim animas humanas non differre solo numero, quia materiam non habent, vel illas esse materiales. Concedo ergo in præfensi assumisse hoc principium Arist. nempe quod quæ sunt numero plura, materiam habeant, sed hoc principium nihil probat, quia inducit in errorem. Rursus dici potest mentem Arist. hanc fuisse, Deus ex necessitate operatus est, & cœlos ab æternō; hinc si darentur rōvi cœli, jam non hic sed alius debet esse Deus illorum productivus; Deus autem est unus, quia & motor cœlorum unus: sed inde non sequitur immultiplicitas rei materiam non habentis. Denique dici potest, quod nomine materia veniat illuc potentialitas & exclusivum actus puri, non autem materia physica: Quod veniat potentialitas existendi ratio est, quia nisi ita sumatur, sequentur absurdia jam prætracta. Deinde quia huius termino materia opponit Arist. ly actus, ubi nomine actus non intelligit formam, quæ opponitur materia physica: neque enim Deus est forma per Arist. sed intelligit actum oppositum potentialitati existendi. Quod si nomine materia venit potentialitas

Disputatio I.

31

rialitas existendi, bene arguit Arist. quod quae sunt numeroplura, habeant materiam seu potentialitatem existendi, quae Deo repugnat.

2. ARGUMENTUM ejusdem est. Si plures Angeli different solo numero, vel essent omnino similes in omnibus praedicatis per se & necessario convenientibus, vel essent dissimiles in aliquo praedicato, per se & necessario convenienti: Primum dici non potest, quia non essent perfecte intelligibiles, ac per se nominabiles, nomine mentali proprio. Secunda Pars prob. quae sunt dissimilia in aliquo praedicato per se, eo ipso differunt specie.

RESPONDETUR. Esse illos similes in omnibus praedicatis per se convenientibus; Nego autem exinde sequi, quod non essent perfecte intelligibiles: Sicut unusquisque in se & sibi, non est specie distinctus, est tamen in se & sibi, perfecte intelligibilis; essentque nominabiles nomine mentali proprio uno specifico, licet proprio quidem, sed non individuali. In traductam arguendi immerito supponit, diversitatem in spiritibus non posse sumi nisi in ordine subiectum, vel quod formae separatae debent simul creari in creatione mundi: Nunquid enim modo, tempore & loco alio, non potest Deus novum Angelum producere?

3. ARGUMENTUM est. Formae quae non sunt ordinatae ad formandum ullum subiectum, quae sunt intelligentiae, non possunt differre per ordinem ad subiectum, adeoque debent esse dissimiles in ratione formae, praescindendo ab ordine ad subiectum. Sed omnis dissimilitudo qua formae sunt dissimiles in ratione formae praescindendo ab ordine ad subiectum, est specifica; Ergo in formis separatis, non potest dari alia dissimilitudo, quam specifica. Min. prob. nam dissimilitudo per quam figurae differunt in ratione figurae, praescindendo ab ordine ad subiectum, differunt specie, licet rotunditas aurea & argentea, quia differunt solum in ordine ad subiectum, differunt solo numero.

RESPONDETUR. In primis concedendo tonum; neque enim Angeli sunt formae: Argumentum autem procedit de formis. Rursus, Argumentum nullum probat; quia probat independenter a subiecto seu materia, non posse dari duos circulos, duo quadrata solo numero distincta, si sint per ordinem ad idem numero subiectum seu materiam; quod falsum est. Unde hoc etiam Argum. est pro nobis, sic illud aptando; Quamvis quadratum & circulus differentia specie; hoc tamen non obstante, possunt dari duo quadrata numero distincta; Ergo idem dicendum de Angelis. Ex qua Rer. ratione directe negatur Minor. Quod autem duas figurae in ratione figurae sit necesse distingui specie, oritur ex eo; quia si non essent distinctae specie, hoc ipso non essent distinctae

et in ratione figurae; loquimur autem de illis tanquam de distinctis in figura: Species enim figurarum, figura est; hinc non differre illas specie, est non differre figuris, adeoque nec esse figurae; non implicat autem ut salvetur ratio veri Angeli, sine distinctione in specie; licet non possit distinctio specifica salvare, sine specie distincta, in ipsiusmet Angelis: Hocque solum probat Paritas allata. Negatur autem quod implicet, aliter comparari inter se Angelos, nisi ita, ut comparatur figura ad figuram.

4. ARGUMENTUM est. Formae intellectivae non ordinatae ad materiam, non possunt per se differre, nisi in ratione formae intellectivae; sed differentiae in ratione formae intellectivae, desumuntur ex diverso modo intelligendi, sicut differentia in ratione figurae, desumuntur ex diverso modo figurae. Ergo intelligentiae non possunt per se differre, nisi per differentias ex diverso modo in ratione intelligendi, sed differentiae desumptae ex diversis modis intelligendi sunt specificae, sicut sunt specificae differentiae formarum sensitivarum desumptae ex diversis modis sentiendi.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare; quia probat non dari duas visivas numero distinctas, aut duas auditivas; quia haec differentiae deberent sumi ex diversis modis sentiendi; haec autem non nisi specificae. Directe ad argumentum, formae intellectivae non ordinatae ad materiam, non possunt per se differre nisi in ratione formae intellectivae specie distinctae Nego Maj. nisi ratione formae intellectivae, vel specie vel numero distinctae Conc. Maj. Modusque intelligendi potest esse vel specie, vel numero distinctus, sicut & modus sentiendi. Denique nego Angelos esse formas intellectivas, cum ad nullam materiam ordinentur, sed sunt substantiae intellectivae.

5. ARGUMENTUM est. Eo ipso quod aliquae formae per intellectum sint abstractae a materia, & ab ordine ad materiam, atque ejus accidentibus constituantur unae, & per intellectum non dividit in plura individua; v.g. eo ipso quod concipiatur albedinem abstrahendo ab hoc, quod sit albedo lactis vel nivis, constitutio illam indivisam & unam; Ergo eo ipso, quod dentur formae a parte rei separatae a materia, & ab ordine ad materiam a parte rei, sunt unae, & indivisae in plura individua; sed species Angelorum a parte rei sunt separatae a materia, & ab ordine ad materiam; Ergo sunt indivisae & unae, nec in illis datur illa multitudo individuum.

RESPONDETUR. In primis ab hoc, quod est per intentionem, non est legitima argumentatio, ad id, quod est a parte rei: Nam etiamly homo abstractum per intellectum, non includit differentias individuales; item anima hu-

U. P.
MŁOD
TOWSKI
n. I. et Z.

VI

mana abstracta ab individuis animarum; neque tamen inde sequitur, quod non possint dari individui homines vel individua anima, vel individua forma. Rursus ex eodem medio termino assumitur probatio pro eadem sententia, quod scilicet detur albedo numero distincta & quidem distinctione non petibili a solis subjectis; Ergo & in praesenti idem dicendum. Denique quod abstracta albedo, sit non nisi individualis & una, oritur ex eo, quia separantur ab illa omnia principia individualia, ceteroqui illi competentia, a parte rei: Nihil autem est quod separaret a speciebus, ne dividuntur si dividuari possunt; possunt autem, quia illas dividuari non implicat.

Hoc autem Thomisticum principium, quod multiplicitas individualis formarum, habeatur solum per ordinem ad materiam, alibi negatum.

Punctum Difficultatis 3.

Rationes pro impossibilitate creature essentialiter individua.

RATIO 1. Quia & esset illa creatura seipsa essentialiter individua, & non esset: Esset quidem ut supponitur; non esset autem ut probatur, quia posita quacunque creatura, non est negandum divinam omnipotentiam, quod possit illi aliam similem creare, nisi manifesta urgat implicantia; haec autem in praesenti ostendit non potest.

Hoc ipsum scilicet aliter proponitur: Ex una parte videmus entia ut plurimum habere alia sibi similia in perfectione, & ea quae non habent sibi simile individualiter, ut sol, concipiuntur a nobis tanquam potentia multiplicari; nec est ratio, cur non sit indispensabilis nexus inter praedictum, quod est creatura & inter multiplicari individualiter; Ergo non est possibilis creatura, immultiplicabilis essentialiter.

HOC ARGUMENTUM non potest aliter solvi nisi dicendo, quod Oppositi portius debeant ostendere implicantiam. Sed querere restat; An habeatur implicantia, quae ostendat implicare ut indispensabiliter necessatur inter se creatura, & multiplicatio individualis, vel non habetur; si habetur, ostendatur sine disputatione, quisnam illam ostendere debeat; si non habetur, assequitur opposita sententia intentum. Deinde ad restringendam libertatem arguendi per hoc principium: Non implicat, commoda est via impositionis ostendenda implicantia in oppositos, si contra communem sensum Doctorum praecipue procedatur: Communis autem Theologorum sensus, stat

pro multiplicatione individuali: Nam quavis oppositum sentiant Thomistae, sed illi opponunt se reliqua Scholae, probantque hoc per principium, quod etiam oppositi relinquunt: Nempe quod immateriale multiplicari non possit. Denique si aliquis diceret possibile esse creaturam perfectissimam, nec implicare, bene contra illum argui posset sic, & esset illa creatura perfectissima, & non esset; esset quidem ut supponitur, non esset autem, quia posset sibi habere eam: ubi onus ostendenda implicantia rejicitur in alium; cur idem in praesenti fieri non poterit?

Quia tamen hoc argumentum stat in solo: Non implicat, sit, ut positive nihil evincat; & tamen hic queritur argumentum positivum.

RATIO 2. est. Quia si posset produci natura essentialiter individua, posset etiam produci talis, quae de se exigit essentialiter, ne possit produci alia ejusdem generis. Item posset eodem jure dici, quod possit Deus producere lapidem, ex sua essentia exigentem, ne alius possit produci lapis; quae omnia sunt absurdia. Nec potest legitimè recurriri ad hoc, quod id exigeret essentia praedicatorum; quia illa ipsa exigentia, nullum habet fundamentum contra omnipotentiam divinam, nisi merum placitum.

RESPONDE TUR. In primis negando Consequens, quia impossibilitatem unius rationis, non probat impossibilitas alius rationis, & sic ex impossibilitate Leo-cornicis male argueretur ad impossibilitatem animalis hinnitivi; nisi commune principium impossibilitatis utrique statuatur, quod hic non adfertur. Deinde negatur Consequens, quia arguens habet implicantiam, ut putat pro Antecedenti, quae non appareat, quomodo possit applicari ad Consequens.

Quod attinet ad objectum Antecedentis: An sit possibilis creatura, cui non possit compendi alia ejusdem generis, videtur esse implicantia, quia saltem in genere entis, vel in genere proximiori, quod sit substantia, vel accidens convenire cum aliis deberet; nihil enim est quod non sit ens, aut quod non sit aut substantia, aut accidens. Si autem agatur de genere immediatori, illud posset non habere commune, ut consequenter teneret, qui diceret posse dari creatam, essentialiter individuum, differentiam. Exigentia autem illa lapidis, ne alius sibi comproducatur, est scititia.

RATIO 3. est. Quam sibi opponit citatus Lugo: Nullius naturae specificae creabilis singularitas, est praedictum essentialiale: Ergo nulla involvit essentialiter singularitatem. Ant. prob. quia praedictum essentialiale vel est genus, vel differentia; dicta autem singularitas, non est genus, quia non est communis multis: Non etiam est differentia essentialis; quia differentia essentialis, debet esse de pluribus differentiis.

Disputatio I.

33

bus numero prædicabilis, alioqui non esset illa differentia aliud, quam numerica.

RESPONDETUR in primis. Negando Ant. Negando item quod individuatio non possit habere rationem differentiae ultimam: Quod enim dicit de differentia ultima, illam debere esse prædicabilem de multis, id verum est de differentia qua sit universalis. Hoc etiam interalia præ oculis haberi debet, quod quando dicitur, possibilem esse speciem, unico individuo non nisi contentam, accipitur species non pro specie formalis, qualis de facto datur, sed pro specie æquivalenti, h.e. pro prædicato quod faciat non minus differre, quam differat rationalitas & rugibilitas. Unde ulterius talis individuatio, diverso respectu erit species; quia nobilitas differat creatura essentialiter individua, non individua essentialiter; diverso autem respectu faciet differre individualiter: erit enim individuatio, existetque à parte rei; taliter autem existentia, omnia sunt individua. Denique transito Ant. distingui potest Cons. Ergo nulla natura creata involvit essentialiter singularitatem, tanquam sui essentialiter in sensu formalis distinctivam. Conc. Conseq. Nam individuationes cum sint de linea accidentis Metaphysici, non faciunt essentialiter in sensu formalis differre; Ergo nulla involvit essentialiter singularitatem, h.e. nulla est talis quae essentialiter sit immultiplicabilis; quamvis faciat non nisi materialiter differre. Nego Conseq.

4. RATIO est ex Suar. D. 15. Met. S. 2. n. 22. In qualibet substantia immateriali individua & unita, concipit mens & individuum, quatenus concipit hanc numero entitatem, & rationem essentialis & specificam ejus, quæ non includit essentialiter hanc numero entitatem, nec positivam repugnantiam, ut communicari possit alteri individuo.

RESPONDETUR. Hæc quæ assumit Suar, procedunt de speciebus talibus, quæ de facto dantur. Sed cur implicabit species, quæ comparata & perfectata per ordinem ad individuationem, dicat repugnantiam ad plurificari? Unde in specie essentialiter individua, possemus partim prædicata secundum se, & postea prædicata per ordinem ad individuari: Prima nihil dicent de individuatione, dicent posteriora. Modus etiam arguendi non convincit; quia quando concipimus rationale, non concipimus risibile; neque tamen rationale, potest esse risibile; sic etiam quando concipimus speciem, de qua hæc, non concipimus individuationem; neque tamen inde sequetur, posse jam esse hanc speciem sine hac, sed sub alia individuatione.

5. RATIO ejusdem est. Quod divina natura essentialiter individua sit, provenit ex eo,

quod infinitati ejus repugnat multiplicatio; omnis autem substantia immaterialis creata, finita est.

RESPONDETUR. De facto in Deo infinitas exigit immultiplicabilitatem ex vi nexus, quem prædicata divina dicit inter se, sed non ex ratione aliqua propria, eò quod non implacet creaturam finitam idem exigere; ad eum modum quo Deus ex vi suæ infinitatis essendi exigit esse intellectivus, & tamen etiam finita creatura, potest esse intellectiva.

INSTANT aliquis, omni creaturæ ut creaturæ connaturale est multiplicari individualiter; quia soli Deitati ut Deitas est, id non connaturale.

RESPONDETUR. Hoc ipsum probandum fuisse.

6. RATIO est. Quia videtur absurdum, quod si Deus voluit set annihilare omnes dæmones in peccatum, quod inquam non potuisse illis similes, alios producere.

RESPONDETUR. Non esse hoc absurdum, nec implicare, sufficereque quod Deus iterat eodem posset reproducere.

7. RATIO Auctoritas S. Thomæ.

Sed ille negat multiplicari posse Angelos multiplicatione univoca, h.e. ab individuo ejusdem speciei, qualis est multiplicatio unius corporei ab alio; sed non negat multiplicacionem ab æquivoco, h.e. Deo.

Ex his INFERES neutram partem positivè demonstrari: Probabilius tamen esse, quod impossibilis sit talis creatura, quia ex una parte possibilitas illius positivè non suadetur, ex alia parte sensus est Doctorum in Oppositum. Deinde si nihil impedit, debemus concedere Deo soli & uni sicut perfectissimam essentiam, ita & perfectissimam individuationem: Sicut illi etiam in genere noscendi tribuimus aliquid specialissimum, & quod alteri communicari non possit, nempe comprehensionem sui; cur ergo soli illi, hanc quæ perfectissima est, essentiali scil. individuationem, non tribuemus?

DIFFICULTAS II.

An de facto distinguuntur Angeli non nisi specie?

DIVIS sunt auctores. Aliqui censent illos distinguiri solo numero, ut Arriaga D. 4. n. 14. aliqui non nisi specie, ut Granadus cum Thomistis; alii partim numero, partim specie ut Martinon.

DICENDUM est i. *Dubium esse An Angeli sint omnes distincti specie.*

PROBATUR 1. Quia ita docet Augustinus L. 1. cont. Origenistas & Enchiridii c. 58. Ubique dixisset, nos de nominibus Angelorum sciunt, subdit, ignorari autem à nobis, qualis sit personarum

U. P.
MŁOD
IOWSKI
M. A. et Z.
VI

narum illarum differentia, similia habet contra Priscillianistas cap. II. Idem sensit Bern. L. 5. de Confid. c. 4. & 5. Damasc. L. 2. de Fide c. 3.

PROBatur 2. Quia nullum est fundamen-
tum tribuendæ illis talis distinctionis: Nam
quamvis aliqui appellantur Principes, alii Vir-
tutes, poterunt ita referri in destinationem, &
moralitatem, qualis status Republicæ in ma-
lum hominum, potest etiam inter dæmones re-
periri. Et sicut Angelus præsidens herbulis,
non est distinctus ex eo ipso à præsidente homi-
nibus, quia poterant illa officia eidem conveni-
re; ita nec inventent distinctionem illi alii tituli.
Quamvis autem Dion. cap. 5. de Div. Nomin.
comparat illos ita inter se, ut comparantur ho-
mines ad Angelos, id non convincit: Quia hæc
distin^{tio} forte est in officiis: Forte etiam pos-
set referri illa excellentia in aliqua accidentia
spiritualia majora & digniora v. g. species ma-
gis universales. Et sicut unus homo comparatur
leoni, alter agno, sine ulla differentia speci-
fica, ita idem in præsenti dici posset. Forte eti-
am attenditur hic ad excessum gloriae, &
inæqualitatem in gloria, qualis excessus etiam in-
ter homines, sine ulla distinctione specifica con-
tingit. Unde etiam, quando Rituale meminit
Magistri dæmonum, hoc magisterium posset
referri in dignitatem moralem, & distinctionem
sine ulla inæqualitate physica; & quam-
vis dæmones fatentur in energumenis se esse
inæquales, id non quidem in aliquam meliorem
dispositionem organorum, ut in hominibus, re-
ferri debet, sed in nobiliores species, acciden-
tiaque spiritualia, quorum aliqua ut primæ spe-
cies poterant liberaliter à Deo infundi, & ali-
quæ de novo abiisdem cum majori aliquorum
diligentia parari. Sicut enim Angeli, possunt
non esse semper in actu adæquato suæ noiciti-
tatis, ita possunt non esse, in actu adæquato, fa-
bri^{can}darum specierum, concessa illis vi, ea-
rundem, fabricativa.

PROBatur 3. Quia in istis quæ pendent à
mera libertate Dei semper est attendendum,
quid ferat auctoritas, quæ non stat pro sola di-
stinctione specifica: Expressè enim Damasc. L.
de Decret. c. 1. dicit, *ess^e unam naturam omnium
Angelorum, ut & omnium hominum*. Et Basil. I. 3.
contra Eunom. agnoscit in Angelis *unitatem ef-
fentie*. Athanaf. etiam quæst. ad Antiochum
q. 4. dicit, Dionysium asseruisse *Angelos ordinibus
differre, & tamen esse ejusdem speciei, sicut &
homines*.

OBJICITUR 1. Diversitas specifica Angelor-
um spectat ad perfectionem universi, & cùm
crearet tot species materialium, congruebat ut
crearet multas species Angelorum.

RESPONDETUR. Vidimus suprà ex per-
fectione universi nihil concludi contra vel pro
multitudine specierum. Deinde possibles sunt
animæ rationales specie distinctæ à nostrate, &

tamen negatur de facto reperiri hæc diversitas;
& sicut in hac materia sufficit recurrere ad vol-
luntatem Creatoris, ita & in præsenti. Deinde
propter usum hominum tam varium, erant ne-
cessaria plures species materiales; quæ nec-
essitas non facit pro Angelis. Et sicut in civitate
Principis, est aliquod unum palatum pluribus
cameris distinctum, ita est una species substan-
tiæ spiritualis completa, sine multitudine spe-
cifica.

OBJICITUR 2. Angelii sunt in gratiis &
ordine inæquales, & tamen censetur Deus per
Dionysium L. 6. de Cæl. Hierar. Basil. L. de Spi-
ritu S. c. 16. &c. in conferendis gratiis accom-
modasse sepe perfectioni naturali Angelicæ;
Ergo apparet esse illos in natura distinctos.

RESPONDERI potest. Aliquos PP. fuisse
in sententia opposita, alios etiam in alia, & ex
suppositione sententiarum prædicta attulisse.
Quid si accommodavit sepe perfectioni majori
naturali, non in substantialibus, sed in acciden-
tialibus?

OBJICITUR 3. Quantò aliiquid est magis
propinquum uni, dicens ordinem ad unum,
tanto minus est multiplicatum; ut in numeris
apparet: Natura angelica inter omnes naturas
creatæ est Deo perfectissimè uni propinquior,
atque ad eundem dicit ordinem transcen-
talem. Ergo.

RESPONDETUR. Quantò aliiquid uni nu-
mericè est propinquius dicitur esse minus multi-
plex, licet possit esse multiplex quantumvis ma-
gis sit propinquum uni quoad perfectionem
gradum, ordinem essendi & similia.

DICENDUM est 2. *Non constare quod Angeli
sint solo numero diversi.*

PROBatur. Quia quamvis Nissenus de
opificio hominis c. 17. dicat, illos esse unam na-
turam & multos numero, & quamvis Angelus
L. 2. Cur Deus homo c. 26. dicat, Angelos
esse ejusdem naturæ, licet non sint ejusdem ge-
neris ut homines, *Nec enim sunt*, inquit, *omnes
Angeli de uno Angelo*. Hæc tamen omnia non
convincunt, quia sunt etiam Patres qui in illis
agnoscunt specificam differentiam. Hæc etiam
ipsæ auctoritates explicari possent, quod sint
ejusdem essentia, accipiendo essentiam progra-
du intellectu, sicut & homines in eodem con-
veniunt omnes: Et quod non accipiatur illuc
natura strictè pro differentia specifica.

OBJICITUR 1. Non est possibilis in tanta sim-
plicitate, quanta est in angelica natura, tanta
multitudo specierum.

RESPONDETUR. Id nullo modo implicare
contradictionem, non tantum in Angelis, sed
etiam in hominibus; & licet multiplicatio spe-
cierum animæ, non possit à nobis concipi, di-
stinguendo inter species & species, illarumque
nobis proprietatem particulatim proponendo;
potest

Disputatio I.

35

potest tamen à nobis concipi in universum; quia
sicut id non implicat contradictionem. Im-
mon sequitur ex eo, quod aliquid concipere
non possumus, jam illud implicare: Certè enim
non concepimus quomodo nostra anima sit to-
ta in toto, & tota in qualibet parte, nihilomi-
nus id de facto est.

OBJICINTUR 2. Congruentiae aliquæ.

1. CONGRUENTIA est. Ad ornatum aulæ
Principum spectat, ut in omni ordine, sit aliqua
multitudo cum æqualitate.

RESPONDETUR. Etiam in aulis principum
sunt dignitates specie morali distinctæ, major-
que est dignitas si ad latus Regis essent non
multitudo pedesteorum, sed aliorum & alio-
rum officialium. Et sicut in arte factis magis
affinatur imago, quæ aliam & aliam habet va-
riatem facierit; sic etiam in præsenti magis
affinanda est varietas specifica. Et sicut longe
est augustinus hortus, in quo nulli essent
duo flores solis individuus distincti; sic & in præ-
ferti.

2. CONGRUENTIA est. Quia spectat ad
majorem conjunctionem, si sint aliqui solo nu-
mero diversi.

RESPONDETUR. Conjunctionem animi
potest conciliare recta ratio, amor beatus, si-
conciliabit inter nos & Angelos, quamvis ab
illis specie distincti.

3. CONGRUENTIA. Quia aliæ in damnatis
periissent tot species Angelorum, & tamen PP.
pro ratione adferunt, cur non sit assumpta an-
gelica natura sed humana; quia tota naturali ho-
minum perierat, perierat autem in dæmonibus
tanta multitudo specierum.

RESPONDETUR. Quia homines non sunt
plures species, totum genus illorum perierat in
Adamo, non perierat autem totum genus an-
gelicum, quantumvis periissent aliquæ species.

OBJICITUR 3. Non datur animal rationale
volatile ut avis, natativum ut piscis; Ergo ne-
que debebant dari plures species Angelorum.

RESPONDETUR. Disparitatem esse quia
voluit Deus hominem condere ut præcesset reliquis infra se; non posset autem hanc præ-
sidentiam habere absolutam, si essent aliæ species
animalis rationalis. Deinde dicitur communi-
niter; Si nunc homines paulo nonnisi opibus
vel ingenio valentiores, nihilominus conveni-
re non possunt cum inferioribus, à quibus spe-
cie non distinguuntur; quid fieret in varietate
specierum? Jam autem in Angelis propter im-
materialitatem & libertatem à tot indigentis, non erat morale periculum tot tricarum.

DICENDUM est 3. Angelos propter auctorita-
tem S. Thome differre specie. Quia ita docet S.
Doctor hic q. 50. art. 4.

U. P.
MŁOD
ŁOWSKI
n. A. et Z.
VI

De Operationibus angelicis.

Drius agendum fuisset de Potentiis angelicis; de quibus quia panca
non nisi interserenda sunt, & reliqua petenda ex Animisticis, hinc
titulum Tractatus non formamus de potentia, sed de actionibus.

DISPUTATIO II.

De Actione Angelorum, quæ est Intellectio.

Quid Intellectus angelicus? Quomo-
do distinctus à substantia Angelorum?
petatur ex Animisticis. Quia tamen species
impressa habent aliquid specialis difficultatis:
proprie hujus loci. *Sic.*

QUÆSTIO I.

De species impressis Angelorum, tanquam
principiis intellectio.

Quid sint species impressæ petatur ex Ani-
misticis, & ex dictis in prima parte: Suf-
fice-